

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIK

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

UYUŞTURUCU İLE MÜCADELE
KOMİSYONU

ULUSLARARASI
KIBRIS
ÜNİVERSİTESİ

Pozitif Okullar Çalıştayı

“Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş”

Temmuz 2022

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIK

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

UYUŞTURUCU İLE MÜCADELE
KOMİSYONU

ULUSLARARASI
KIBRIS
ÜNİVERSİTESİ

Pozitif Okullar Çalıştayı

“Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş”

1 Haziran 2022 - Çarşamba

Acapulco Hotel, Girne

Tangül Çağınert

ÇOCUKLARA YARDIM VAKFI

Tangül Çağınert Çocuklara Yardım Vakfı sponsorluğunda

POZİTİF OKULLAR ÇALIŞTAYI

ACAPULCO HOTEL, GİRNE | 1 HAZİRAN 2022

Düzenleme ve Yürütme Kurulu:

Prof. Dr. Çağla GÜR (Çalıştay Başkanı)
Cengiz Topel Uzun (Genel Orta Öğretim Daire Müd.)
Uzm. Başak Eser
Uzm. Psk. Süreyya Geylan Gürdal
Uzm. Psk. Şahin Karasalih

Stratejik Çalışma Ekibi:

Cengiz Topel Uzun
Süreyya Geylan Gürdal
Gül Nihal Sarı
Firuzan İtimat
Agit Işık
Çisem Koze Uçaner

Sergi Ekibi:

Uzm. Başak Eser (Sergi Koordinatörü)
Prof. Dr. Çağla Gür
Tuğba Genç
Ayten Özkurtuluş Beşoğlu

Bilim Kurulu:

Prof. Dr. Çağla Gür- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Fatoş Silman- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Işık Gürşimşek-Doğu Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Mukaddes Sakallı Demirok- Yakın Doğu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Başak Bağlama-Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cahit Nuri- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fethi Turan - Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gül Kahveci- Lefke Avrupa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sarem Özdemir- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şerife Özbiler- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Uzm. Başak Eser- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Çalıştay Raporu Düzenleme:

Prof. Dr. Çağla GÜR
Uzm. Başak Eser
Uzm. Süreyya Geylan Gürdal
Uzm. Şahin Karasalih

Moderatörler:

Prof. Dr. Fatoş Silman
Doç. Dr. Halil Kamışlı
Yrd. Doç. Dr. Sarem Özdemir
Yrd. Doç. Dr. Şerife Özbiler

Çalıştay Raportörleri:

Uzm. Uğurcan Taşdelen
Gül Nihal Sarı
Firuzan İtimat
Agit Işık

Kapak Tasarımı:

Uzm. Şahin Karasalih

Sayfa Tasarımı:

Uzm. Şahin Karasalih

Baskı:

Devlet Basımevi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

- 06 Nazım ÇAVUŞOĞLU - KKTC Milli Eğitim Bakanı
- 07 Prof.Dr.Halil NADİRİ-Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Rektörü
- 08 Cengiz Topel UZUN - Genel Orta Öğretim Dairesi Müdürü
- 09 Teyfide Tecel HATIPOĞLU- KKTC Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu Başkanı
- 10 Dr. İçim Çağınır KAVUKLU- Tangül Çağınır Çocuklara Yardım Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

GİRİŞ

- 11 Prof. Dr. Çağla GÜR- Çalıştay Başkanı
- 21 Çalıştay Programı
- 22 Çalıştayın Amaç ve Kapsamı
- 25 Çalıştay Yöntemi

ÇALIŞTAY SONUÇLARI

- 29 Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş
- 37 Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluş
- 43 Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluş
- 49 İyi Oluşu Destekleme Bağlamında Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları

ÇALIŞTAY SONUÇLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

- 56 Çalıştay Sonuçlarına İlişkin Değerlendirme

ÇALIŞTAY KATILIMCILARI

- 58 Çalıştay Katılımcı Listesi

ÇALIŞTAYDAN KARELER

- 60 Çalıştaydan Kareler

Nazım ÇAVUŞOĞLU
MİLLİ EĞİTİM BAKANI

Eğitim ile geleceğin kuşakları olan çocukları yetiştirerek geleceği şekillendirmekteyiz. Dolayısıyla nasıl bir gelecekte yaşayacağımızı eğitim ile belirleyebiliriz. Bu yüzden eğitim, ülkelerin en büyük yatırımdır. Öğrencilerin etkin öğretimi, öğretmen ve ebeveyn eğitiminden geçmektedir. Bu nedenle öğretmen eğitimleri bizim için çok önemli bir konudur.

Hepimiz zor günlerden geçtik ve geçmeye devam ediyoruz. Halkımız, pozitif çevreye, pozitif öğretmene, pozitif bakanlığa ve pozitif bir ülkeye çok büyük ihtiyaç duymaktadır. Burada, pozitif düşünme olumsuzlukları görmemek değil, olumlu unsurları ön plana çıkararak nitelikli bir yaşam sürmek, büyümek, gelişmek hayatta karşılaşılan anlamlı hedeflerin peşinde koşarak, etrafındakilerle kaliteli bağlar kurabilmektir.

Bireylerin eğitim hayatında ilerlerken hayata iyi uyum sağlayabilmeleri için pozitif yaşam algısını içselleştirmeleri önem taşımaktadır. Pozitif okullar projesi toplumun ruhsal sağlığı açısından psiko-eğitim olarak hayata geçmiştir. Hem öğretmenlere teorik ve uygulama konusunda hem de ebeveynlere pozitif düşünme ve iyi oluş konusunda eğitimler verilmiştir. Bu eğitimleri geliştirmek ve okullara yansıtılabilmek için Pozitif Okullar Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş Çalıştayı bakanlığımız ve paydaş kurumlar iş birliğinde yapılmıştır.

Bakanlık olarak, dünyadaki gelişmeleri bu küçük coğrafyaya sığdırma adına eğitim için üniversite, kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde özveri ile çalışmaya devam edeceğiz.

Eğitim için gerçekleştirilen bu çalışmaya katkı koyan herkesi kutlar, çalıştayıdan çıkan sonuçların ileriye yönelik çalışmalarımızda bizlere ışık tutacağını ve hayata yansımalarını göreceğimize inanıyorum.

Prof. Dr. Halil NADİRİ

ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı, KKTC Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu ve Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi işbirliğinde gerçekleştirilen ve Pozitif Okullar Projesi'nin sürdürülebilir politikalar için gerekli olan önerilerini daha geniş bir çerçeveden değerlendirebilmek adına, alan uzmanları, uygulayıcılar ve eğitimcilerin de katıldığı Pozitif Okullar Çalıştayı'na Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi olarak katkı koymaktan duyduğumuz memnuniyeti belirtmek isterim.

Pozitif Okullar Projesinde öğretmenlerimiz, ebeveynlerimiz ve öğrencilerimiz uygulamalara katılarak pozitif düşünme ve iyi oluş eğitiminden olumlu kazanımlar elde etmişlerdir. Projenin devamında Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu, Milli Eğitim Bakanlığı Ortak Hizmetler Dairesi ve Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi işbirliğinde hazırlanan "Okul Öncesi Eğitimde Pozitif Düşünme ve Etkinlik Örnekleri" kitabı da yayınlanarak kıymetli ve önemli bir araştırma sonuç belgesi ortaya çıkmıştır. Alanın uzman akademisyenlerinin katkılarıyla hazırlanmış olan bu kaynağın gerek eğitimcilere gerekse ebeveynlere faydalı olacağı kanaatindeyim.

Biz eğitimcilere ve elbette ebeveynlere günümüz şartlarında büyük görevler düşüyor. Çağımızın getirdiği yeni ve çok yönlü gelişmelerin her alanda olduğu gibi eğitim alanında da gerek olumlu gerekse olumsuz yönlerini gözlemlemekte ve tecrübe etmekteyiz. Gelecek nesillerin nasıl bir bilgi birikimiyle yetişeceği, ne kadar pozitif bir çevrede büyüyeceği, akranlarına ve sosyal çevrelerine ne kadar fayda sağlayabilecekleri bizlerin gözetimi ve desteği ile olabilecektir.

Eğitimciler ve ebeveynler olarak çocuklarımıza okul öncesi eğitimlerinden başlayarak paylaşmayı, dayanışmayı, sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğretmeli, kendi başına karar alabilecek, yeni fikirler üretebilecek ve hayal edebilecek ortamlar yaratmalıyız. Tüm bu değerleri çocuklarımıza kazandırmayı başararsak hem kendilerine hem de toplumlarına faydalı birer birey olarak yetişmelerine katkı sağlamış oluruz.

Bu nedenle "Pozitif Okullar Çalıştayı"nın hayata geçmesinde ve yürütülmesinde emeği geçen tüm kurum, kuruluş ve bireylere teşekkür ediyor, bu çalıştaydan çıkan araştırma ve projelerin tüm akademisyenlere, eğitimcilere ve ebeveynlere yararlı bir kaynak oluşturmasını temenni ediyorum.

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Rektörü ve bir akademisyen olarak dileğim böylesine anlamlı etkinliklerin artarak devam etmesidir.

Cengiz Topel UZUN**GENEL ORTA ÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRÜ**

Bugünün çocukları, geleceğimizin mimarları olacaklarından toplumlumuzun en önemli zenginlikleridir. Eğitimine değer veren toplumlar, bugün ilerlemeye aday, yarın mutlaka gelişmiş ülkeler olacaklardır. Bu yüzden eğitim için yapacağımız her yatırım çok değerlidir. Sadece akademik alanlara odaklanmış bir eğitim sistemi değil çocuklarımızı tüm yönleriyle geliştireceğimiz, kendi ayakları üzerinde duran bireyler olmaları, hayatı tüm yönleri ile değerlendirmeleri hedefiyle yola çıktık.

Pozitif Okullar Projesi ile öğretmenlere ve velilere eğitimler verildi. Hem teorik hem de uygulamalar içeren bu eğitimlerle; okullar da öğrencilerin yaşam amaçlarını belirleme, çevresi ile uyum içinde olabilme, özerkleşme, kendini kabul etme gibi beceriler kazandırılması hedeflenmiştir. Bu projeye olumlu düşünme bağlamında tüm paydaşlarımıza destek sağlandı.

Projenin son aşamasında gerçekleşen Pozitif Okullar Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş Çalıştayı'na katkı sağlayan herkese teşekkür eder ve çalıştayın ülkemize değer katmasını dilerim.

Teyfide Tecel HATİPOĞLU

BAŞBAKANLIK UYUŞTURUCU İLE MÜCADELE KOMİSYONU BAŞKANI

Pozitif Okullar, Pozitif Ebeveynler, Pozitif Yarınlar

Toplumda her türlü bağımlılık yapıcı maddenin kullanılmasının/denenmesinin önüne geçmek, bağımlılığın gelişimini önlemek, bu maddelerin yarattığı bireysel ve toplumsal sorunları engellemek ve toplumda sağlıklı davranışların gelişmesini sağlamak, bilinçli ve farkında bir toplum yaratma hedefiyle çalışan KKTC Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonunun kuruluş amaçlarıdır.

Komisyonun kuruluş amaç ve hedefleri de göz önünde bulundurulduğunda kuruluşundan bugüne, toplum ruh sağlığını destekleyici, önleyici ve farkındalık yaratacak her türlü bilimsel psiko-eğitim çalışmasının toplumun bağımlılıklar karşısında ne denli güç sağlayacağını bilinciyle hareket etmektedir.

Komisyon olarak gururla desteklediğimiz liderliğini Prof. Dr. Çağla Gür'ün yaptığı 2020 yılında 'Öznel İyi Oluş' ve 2021 yılında 'Mutluluk Sanatı', 2022 yılında ise 'Pozitif Okullar' projelerinde elde edilen önemli tecrübeler sonrası toplumumuzda pozitif düşünme felsefesinin yaygınlaşıp gelişebilmesi için geniş katılımlı bir toplantıda ülkemizin Eğitim, Sağlık, Aile ve Sosyal Politikalarının tartışılması gerekliliği sonrası 'Pozitif Okullar: Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş' temasıyla çalıştayımız düzenlemiş oldu.

Komisyonumuz, eğitim ve önlemeye yönelik bilimsel temele dayandırarak sürdürdüğü çalışmalarda, toplumumuzda pozitif düşünme felsefesinin yaygınlaşması ve toplumun geniş kısmına yayılıp gelişmesinin gerekliliği benimsemiştir. Benimsenen bu politika ile arzulanan, sosyal olarak daha işlevsel, iletişim gücü daha yüksek, daha özgüvenli, daha bilinçli ve daha farkında bir toplumun oluşmasına yardımcı olmasıdır.

Çalıştay sonucu ortaya konan tespitler ve öneriler, Komisyonumuzun sürdürdüğü toplum temelli ruh sağlığı çalışmalarının şekillenmesinde yardımcı olacağını, bunların hayat bulması için Komisyon olarak gerekli eforu göstereceğini, takipçisi olacağını ve çalışmalarını sürdüreceğini en içten samimiyetle belirtmek isterim.

Sözlerimi tamamlarken çalıştayın düzenlenmesinde katkı koyan tüm kurum, kuruluş, bireylere ve tüm katılımcılara teşekkürlerimi sunarım.

Dr. İçim Çağiner KAVUKLU

TANGÜL ÇAĞİNER ÇOCUKLARA YARDIM VAKFI MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI

Tangül Çağiner, hayatını sadece kendi evlatlarına adanmış bir anne değildi; o, yaşamı boyunca tüm çocukları çok seven, onları her zaman mutlu görmek isteyen, bunun için de şefkat ve sevgisinin yanında elinden gelen tüm yardımları esirgemeyen bir anneydi.” İşte bu amaçla vefatının ardından; isminin, onun güzide değerlerinden biri olan çocuk sevgisiyle her daim anılması ve hayırlı bir amaca hizmet eden faaliyetlerle ruhunun şad edilmesi için **“Çocuklar mutlu, bizler umutlu”** sloganı ile “Tangül Çağiner Çocuklara Yardım Vakfı” kurulmuş ve çocuklarımıza gerek bireysel gerekse toplumsal hizmetler veren birçok projeye katkı koyulmuştur.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Ortak Hizmetler Dairesi, KKTC Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu ve Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi iş birliğinde yürütülen ve çocukların eğitimine büyük katkısı olacağına inandığımız toplumsal ruh sağlığını desteklemeye yönelik önleyici psiko-eğitim projesinin bir parçası olarak proje sonrasında yer alan Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş temalı Pozitif Okullar Çalıştayı'nın sponsorluğunu üstlenmekten büyük bir onur ve mutluluk duyuyoruz.

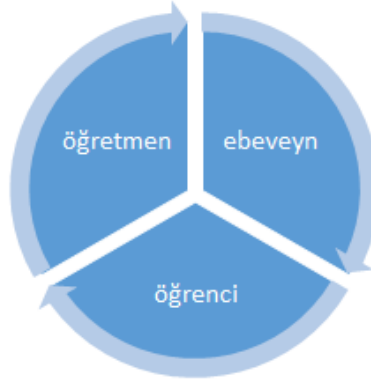
Şahsım ve Vakfımız adına **“Pozitif Okullar: Pozitif Düşünme ve İyi Oluş Eğitimi Projesi”** gibi böylesine önemli bir çalışmaya katkı koyan tüm kurum, kuruluş ve kişilere teşekkür ediyor, yarınlarımızın teminatı çocuklarımızın her seviyedeki eğitim ve öğrenim hayatlarında en sağlıklı koşullarda, mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamlarını sürdürerek toplumumuza faydalı bireyler olarak yetişmelerine katkı koyabilmek için çok çalışacağımızın sözünü veriyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Çağla GÜR

ÇALIŞTAY BAŞKANI - ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ

Dünya literatüründe yer alan yüzlerce çalışma, iyi oluşu desteklemeye yönelik eğitimsel çalışmaların önemine vurgu yapmaktadır. Toplumsal iyi oluşun desteklenmesi bağlamında önleyici psiko-eğitim çalışmaları, sadece öğrencilerle değil, öğretmenlerle ve ebeveynlerle birlikte yürütülen programlar önem kazanmaktadır. Nesillerin iyi oluşuna katkı sunmak bağlamında yürütülecek her türlü çalışma toplumların geleceği açısından değerli görülmektedir.

Chavez (2021)'den adapte edilmiştir

Gerek çalıştay öncesinde eğitim süreci ve uygulama çalışmaları tamamlanmış olan Pozitif Okullar Projesi, gerek bugün gerçekleştirilecek olan Pozitif Okullar Çalıştayı bu bağlamda katkılar sunmayı hedeflemektedir.

İyi oluş, bireylerin işlevsel verimlilik ve esenliğini ifade etmekte, fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel sağlığı kapsamaktadır. İyi olma hâli; anlamlı bir sosyal role sahip olma, mutlu ve umutlu hissetme, ait olunan çevrede tanımlandığı şekliyle temel değerlere göre yaşama, olumlu sosyal ilişkiler içinde ve destekleyici bir ortamda bulunma, olumlu becerilerle güçlükleri aşma ve güven duyarak, korunarak yaşayıp nitelikli hizmetlere ulaşabilme bileşenlerini içermektedir. Günümüzde iyi oluş kavramı, hedonik iyi oluşu (iyi hissetmek) ve eudaemonic iyi oluşu kapsayarak bütünleştirmektedir. Bireyin iyi oluşuna ilişkin hedonik bakış açısı, iyi oluşu bireyin olumlu duyguları sık, olumsuz duyguları daha az yaşaması ve yaşamdan yüksek doyum alması olarak tanımlanmaktadır. Eudamonik yaklaşım ise, bireyin kendisini kabul etmesi, diğer insanlarla etkili iletişim kurması, özerk olması, yaşamda anlam ve amaç bulması, çevresel olanaklarını kullanarak kişisel gelişimini sağlaması esasına dayalıdır. Bununla birlikte haz odaklı durumlara vurgu yapılarak sürekli mutlu olma halinin hedeflenmesi, bireyin kısır bir döngüye girmesine neden olmakta, yaşamının niteliğini düşürmektedir.

Tam da bu noktada pozitif düşünme kavramı devreye girmektedir. Pozitif düşünme, olumlu olanı ön plana çıkarmaya odaklı düşünme biçimine işaret etmektedir. Pozitif düşünmede, hayat olumlu durumların yanı sıra, acılarıyla ve zorluklarıyla birlikte kucaklanmakta, acı ve güçlükler yok sayılmamaktadır. Burada üzerinde durulması gereken, hayatın olumlu yönlerini ön plana çıkartmak ve daha nitelikli bir yaşam için stratejiler belirlemektir. Diğer bir deyişle, olumsuz olaylar üzerinden değerlendirmeler yapsak da, çaresiz hissetmek yerine, yaşadığımız duygular ve durumları analiz ediyor ve farklı çerçevelerden değerlendirmeler yaparak yaşamımız için yapıcı önlemler alabiliyorsak, bunlar da pozitif düşünme kapsamına girmektedir. Burada söz konusu olan olumsuz olayların düşünülerek acı çekilmesi değil (örn. mentasyon kavramı), olumlu unsurların ön plana çıkarılarak daha nitelikli bir yaşam için çaba gösterilmesidir.

Duygu-düşünce ve davranışların sürekli etkileşim halinde olduğu, günümüzde en etkili terapi yaklaşımlarından bir tanesi olan Bilişsel Davranışçı Terapi tarafından da benimsenmekte ve bu doğrultuda terapiler uygulanmaktadır. Kişinin olay hakkındaki düşünceleri duygularını, duyguları ise davranışlarını etkilemektedir. Dolayısıyla da kişinin düşünme şekli onun yaşamı algılayışını, kurgulayışını ve duygularını şekillendirmektedir. Düşünme şekli, davranış ve tepkiler üzerinde etkilidir. Düşünme şekli duyguları, duygular da beynin yapısını etkilemektedir Dolayısıyla da nasıl düşünüldüğünün, bireyin yaşam kalitesini değiştiren bir unsur olduğu ifade edilebilmektedir. Bilişsel teoriye göre çocukluk çağındaki deneyimler öğrenme yoluyla bazı temel düşünce, sayıltı ve inanç sistemlerinin oluşmasına neden olur. Bu temel düşünce ve inançlar“şema” olarak adlandırılır. Bu şemalar katı düşünce kalıpları olup, yaşamın daha ileri dönemlerinde bireylerin kendileri ve yaşadıkları dünyaya ilişkin algılarını biçimlendirmekte kullanılır. Kişinin yaşadığı deneyimler, onun ilerleyişini etkilemektedir çünkü beyin en kolay neyi yapabiliyorsa, kestirme bir şekilde ona yönelmekte, otomatik bir şekilde kişi buna uygun tepki vermektedir. Dolayısıyla da yaşantıda nelerin sürekli tekrarlandığı, çocuğun gözlemlediği örnekler, öğrencinin aldığı eğitimler önemli olmaktadır. Beyin nöronlar arası güçlü bağlantıları olan durumları diğerlerine tercih etmektedir.

Alışkanlıkların değiştirilmesinde yaşanan güçlüklerin nedeni, beynin en iyi bildiğine yönelmesi, yeni olana yönelebilmek için oldukça fazla tekrar ve deneyime ihtiyaç duymasıdır. Tekrarlanan deneyimler, beynin yapısını değiştiriyorsa yaşanacak deneyimler ve öğrenme yaşantıları konusunda bilinçli olmak oldukça önemli bir durumdur.

Öğrencilerin etkin eğitimi, öğretmen ve ebeveyn eğitiminden geçmektedir. Öğretmenlerin ve ebeveynlerin önce kendilerine ilişkin farkındalık geliştirerek bilgi sahibi olmaları, daha sonra bunu öğrencilere ve çocuklarına uygulamaları, süreci daha nitelikli kılmaktadır. Bu bağlamda önce öğretmen ve ebeveynlere konuya ilişkin temel eğitim ve kişisel gelişime yönelik eğitim verilmesi, daha sonra ise okullarda uygulamalar ve ebeveynlere yönelik evde uygulamalara yönelik eğitim verilmesi süreci daha etkin kılmaktadır. Literatürde yer alan birçok bulgu, bu görüşü desteklemektedir.

Gerek 2020-2021 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiş olan Mutluluk Sanatı Projesi, gerek 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında gerçekleştirilen Pozitif Okullar Projesi bu kapsamda yürütülen projeler olmuştur. Her iki proje de anlamlı kazanımlara işaret etmiştir.

Bu yıl gerçekleştirdiğimiz Pozitif Okullar Projesi 2 aşamadan oluşmuştur.

- İlk aşamada, öğretmenlere ve ebeveynlere pozitif düşünme bağlamında temel bilgiler ve kişisel gelişime yönelik eğitim verilmiştir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerle yapılabileceklerle ilişkin temel bilgiler de söz konusu olmuştur.

Burada öğretmenlere 8 haftalık (her hafta 2 ders saati toplam 16 ders saati) bir eğitim verilecektir. Eğitimin süresi her hafta iki ders saati olarak planlanmıştır. İçinde bulunulan Covid 19 Pandemi sürecinden ötürü eğitimin kesintiye uğramaması adına eğitimler online olacak şekilde planlanmıştır. Eğitim sürecinde kapsamında, rezilyans ve iyi oluşun bireysel anlamda ve okul ortamında desteklenmesi bağlamında içerik sunulması planlanmıştır.

Bunun dışında ebeveyn eğitim süreci de söz konusudur. Ebeveyn eğitim süreci 4 haftalık (her hafta 2 ders saati toplam 8 ders saati) bir sürece işaret etmiştir.

- İkinci aşamada, okullarda uygulamalara yönelik eğitim süreci gerçekleştirilmiştir.

Okullarda uygulamalar (Pozitif düşünme) bağlamında öğretmenler ile etkinlik tasarlama ve uygulama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Okullarda uygulamalar süreci 8 haftalık bir eğitim sürecini içermiş, uygulamalar ve raporlaştırma çalışmalarıyla birlikte süreç bahar dönemini kapsamıştır.

1. Aşama Öğretmen Eğitimi:

Projenin birinci aşamasında öğretmen eğitimi kapsamında, teorik eğitim verilmiştir. Buna ilişkin detaylı bilgiler aşağıdadır.

Aşama I:

5 Kasım 2021- 23 Aralık 2021

A-Öğretmen Eğitimi:

8 oturum, (haftada bir Perşembe günleri) eğitim sonrasında kuramsal çerçeveye ilişkin sınav yapılmıştır. Bakanlık kanalıyla eğitime başvurarak katılım gösteren ve sınavda başarılı olan öğretmenlere KKTC Milli Eğitim Bakanlığı tarafından başarı belgesi verilmiştir.

Toplam Başvuru Sayısı: 120

Düzenli Katılım Gösteren sayı: 96

Gerçekleştirilen Oturum Sayısı: 8

B- Öğretmenlere İlişkin Bilgiler**Tablo 1.**

Öğretmenlere ilişkin demografik değişkenler

		n	%
Çalışılan Kurum	Okul Öncesi	11	11,5
	İlköğretim	31	32,3
	Ortaöğretim	21	21,8
	Lise	33	34,4
Kurumdaki Görev	Sınıf Öğretmeni	11	11,5
	Okul Öncesi Öğretmeni	11	11,5
	Müdür/ Müdür Muavini	14	14,5
	Branş Öğretmeni	60	62,5
	Toplam		96

Tablo 1. incelendiğinde eğitime düzenli katılan öğretmenlerin sayısının 96 olduğu ifade edilebilir. Öğretmenlerin çoğunluğunun ilköğretime bağlı olarak çalıştığı (n=31) ve branş öğretmeni olduğu (n=60) görülmektedir.

1.Aşama Ebeveyn Eğitimi:

4 oturum, (haftada bir Cuma günleri) yapılmıştır. Toplamda 8 saatlik eğitim düzenlenmiştir.

Tarihler: 13 Kasım – 03 Aralık 2021

Toplam başvuru sayısı: 120

Düzenli olarak devam eden ebeveyn sayısı: 85

Tablo 2.

Ebeveynlere ilişkin demografik değişkenler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	79	92,9
	Erkek	6	7,1
Öğrenim Durumu	Ön Lisans	26	30,6
	Lisans	34	40,0
	Yüksek Lisans	22	25,9
	Doktora	3	3,5
Meslek	Kamu Personeli	31	36,5
	Özel Sektör Çalışanı	24	28,2
	Özel Sektör Yönetici	4	4,7
	Ev Hanımı	23	27,1
	Çalışmıyor	3	3,5
Toplam		85	100,0

Proje eğitim duyurularına yönelik olarak 120 ebeveyn başvuruda bulunmuştur. Tablo 2 incelendiğinde ebeveyn eğitimine düzenli katılım gösteren ebeveyn sayısının 85 olduğu görülmektedir. Katılım gösteren ebeveynlerin çoğunluğu kadın (n=70) ve evlidir (n=76). Katılımcıların çoğunluğunun yaşları 33- 43 yaş aralığındadır (n=45). Ebeveynlerin çoğunluğu lisans mezunu (n=34)dur.

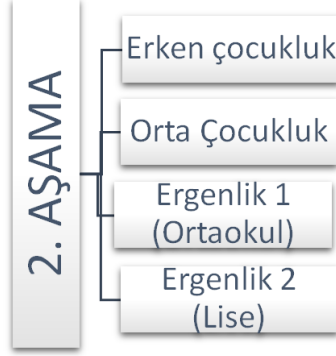
Araştırma Süreci:

Çalışmaya da katkı sunabileceğini düşündüğüm bazı bulgulardan kısaca bahsetmek istiyorum. Burada bu çalışmanın bir yıllık bir eğitim sürecine işaret ettiği, okullarda uygulamaların bahar döneminde gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Elde edilen sonuçlar eğitim sürecinin etkililiğini vurgulamak açısından umut verici olmakla birlikte, daha fazla sayıda çalışma grubu ile ve boylamsal olarak gerçekleştirilecek çalışmaların da yapılması gerektiğini belirtmek isterim.

Araştırma süreci kapsamında eğitim sürecinin değerlendirilmesine yönelik olarak yüz yüze görüşmeler (yapılandırılmamış) ve ölçek uygulamaları gerçekleştirilmiştir (Tromso Sosyal Zeka Ölçeği- Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu- Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği -Yaşam Tatmini Ölçeği). Gerek öğretmenler, gerek ebeveynlere yönelik olarak elde edilen nicel bulgular anlamlı bulunmuştur.

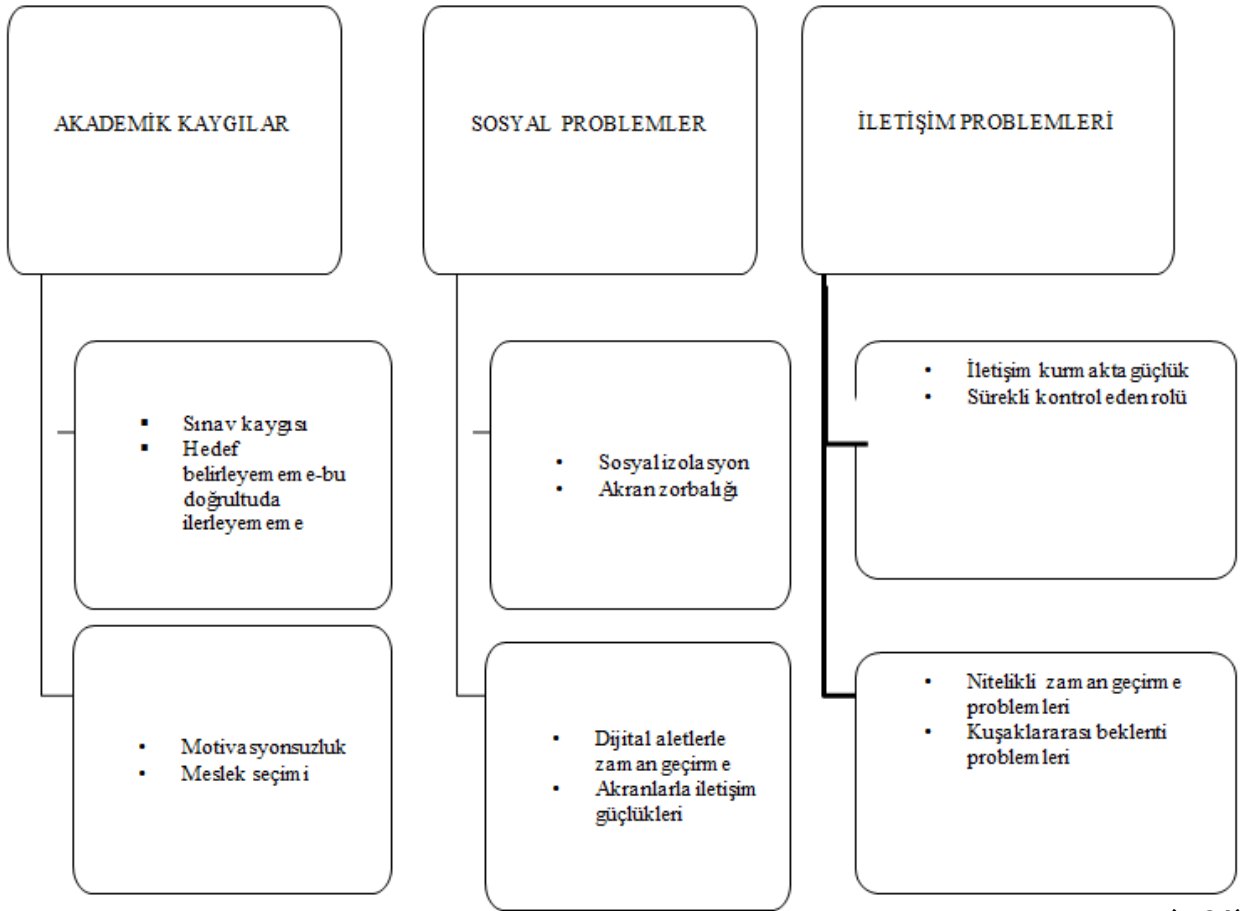
II. AŞAMA

İkinci Aşama okullarda uygulamalara yönelik öğretmen eğitimleri, okullarda uygulamalar kapsamında etkinlikler geliştirme ve uygulamaya yönelik olmuştur. Bu aşamada, okullarda uygulama sürecine ilişkin temel bilgiler ve okullarda uygulamalı çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Erken çocukluk, orta çocukluk, ergenlik 1(ortaokul) ve ergenlik 2 (lise) komisyonları oluşturulmuştur. Eğitimler genel eğitimler ve küçük grup eğitimleri şeklinde online olarak zoom üzerinden gerçekleştirilmiştir. Eğitim süreci 17 Şubat 2022-12 Mayıs 2022 tarihlerini kapsamıştır. Uygulamalı eğitim sürecini 24 öğretmenimiz tamamlayarak başarı belgesi almaya hak kazanmıştır.

İlk aşamada ölçek uygulamaları kapsamında elde edilen nicel bulguların yanı sıra, I. ve II. aşamada gönüllü olan öğretmen ve ebeveynlerle görüşmeler yoluyla sürece yönelik ihtiyaç ve değerlendirmeler kapsamında nitel bulgular da elde edilmiştir. Süreçte öğretmen ve ebeveynlerle görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır:

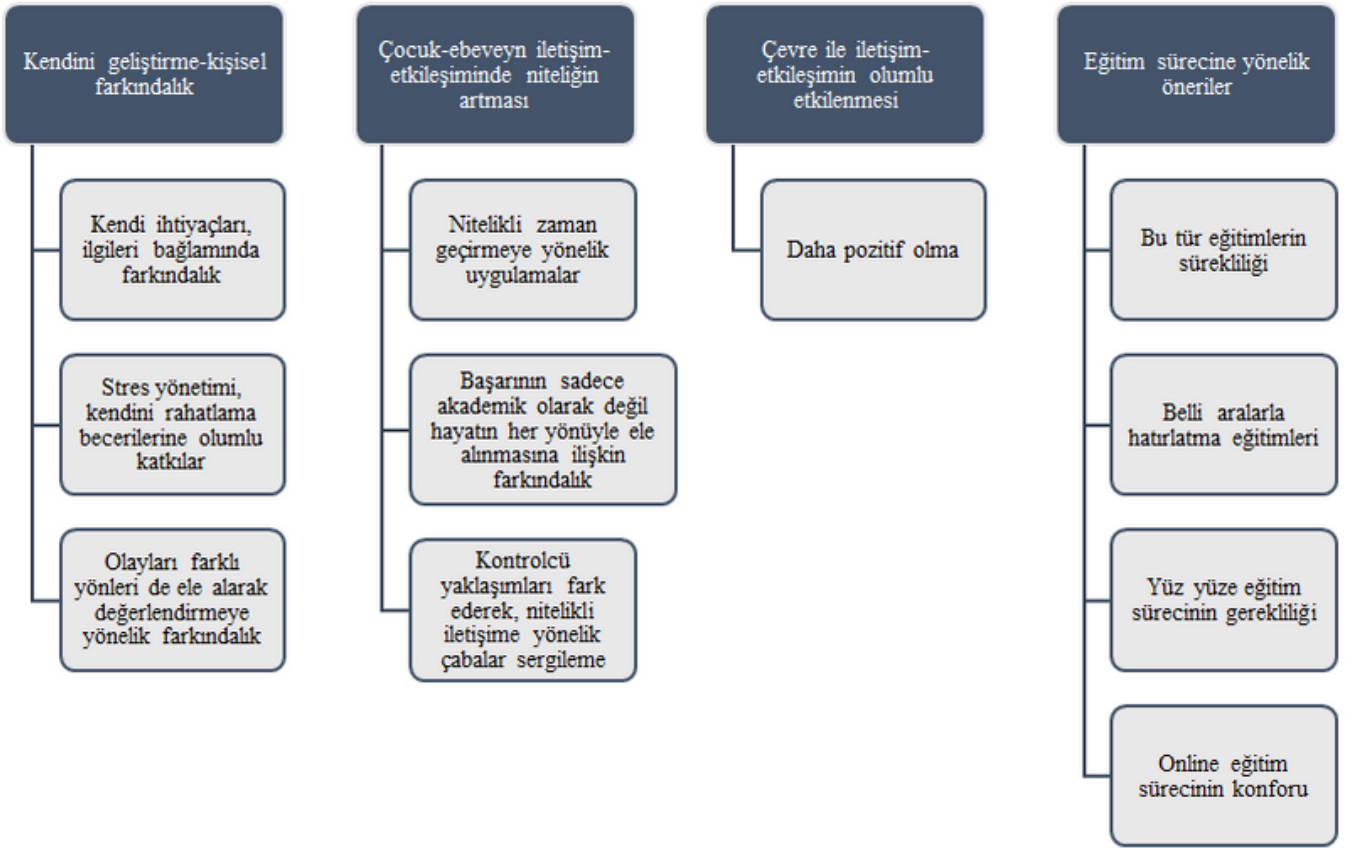
Şekil 1. Ebeveynlerin Görüşleri Bağlamında Eğitimsel İhtiyaçlara Yönelik dile getirilen problemler

(n:21)

Ebeveynler yaşadıkları güçlüğü dile getirerek eğitim sürecinin kendilerini bu kapsamda desteklemesine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir.

Şekil 2. Ebeveynlerin Proje kapsamında Eğitim Sürecine yönelik değerlendirmeleri

(n:21)

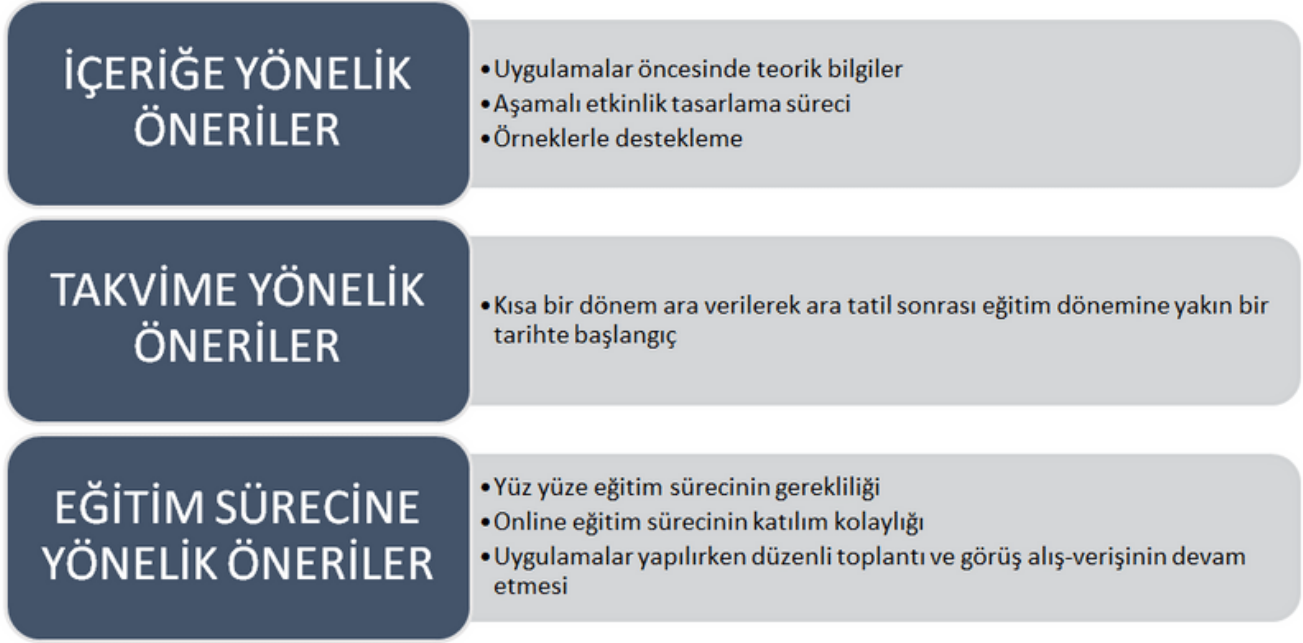
Şekil 3. Öğretmenlerin Pozitif Okullar Proje I. Aşama Eğitim sürecine yönelik değerlendirmeleri

(n:26)

Öğretmenler, elde etmiş oldukları kazanımlara yönelik görüşler dile getirmişlerdir. Bunun yanı eğitim sürecinin online olmasından ötürü zaman zaman internet ya da cihaz kaynaklı erişim problemleri yaşayan öğretmenler de olmuştur.

Şekil 4. İhtiyaç analizi ve II. Aşamanın planlanması

(n:26)

Şekil 5. “Pozitif Düşünme Eğitiminin Okullarda Uygulanması konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusuna yönelik görüşler

Eğitimde ihtiyaç olma durumu	Uygulamada yaşanan güçlükler	Öğrencilerde gözlemlenen kazanımlar	Pozitif Düşünme uygulamalarına yönelik öneriler
<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerde Covid öncesi ve sonrası olayları yorumlama ve değerlendirmede farklılıklar (Covid kaynaklı negatif etkiler) • Öğrencilerde amaçsızlık (belirgin bir hedefin olmaması) • Bazı meslektaşlarda öğrencilerden vazgeçmişlik (bunlardan bir şey olacağı yok dersimi verir çıkarım) durumunun gözlemlenmiş olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaman yetersizliği • Güçlük yaşamama 	<ul style="list-style-type: none"> • Ders içeriğinin daha kolay anlaşılması ve öğrenilenlerin anlaşıldığından dolayı daha kalıcı olması • Empatik yaklaşım ve duyarlılık • Derse katılımı isteklilik • Duyularını daha açık ve net olarak ifade edebilme • Kendi istek ve hedeflerine yönelik farkındalık- amaca yönelik davranışlar • Gruba katkı sunmak konusunda isteklilik • İçedönük görünen çocuklarda gruba adaptasyonu kolaylaştırıcı etki 	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlere her yıl hatırlatma eğitimleri • Okullarda ders olarak okutulması • Öğrenme çıktılarının (kazanımlar/hedefler) eğitim programına eklenmesi • Farklı branşlar ve eğitim düzeylerinde uygulanabilirlik • Projeler şeklinde okullarda uygulamalar

(n:24)

Okullarda uygulamalar bağlamında, bizim cevap aradığımız sorular şunlardı: “Öğretmenler pozitif düşünme anlayışını kendi alanlarına entegre edebiliyorlar mı? İyi oluş bağlamında olumlu dönütler alabiliyorlar mı? Bu anlayışa okullarda gereksinim bağlamında değerlendirmeleri nasıl? Yaşadıkları deneyimler sonucunda düşünceleri neler?” Alınan yanıtlar doğrultusunda bir başlangıç noktası olarak değerlendirecek olursak, dönütlerin farklı alanlara ve eğitim düzeylerine uygulamalar konusunda umut verici olduğu söylenebilir.

Dünyada her geçen gün ihtiyaçlar değişiyor. Gençlerin, çocukların, toplumların ihtiyaçları farklılaşıyor. Dünyada ortam bir kriz ortamı ve gelişmekte olan ülkeler gelişmiş ülkelerden daha fazla güçlük yaşıyor. Bakış açısının, yaşam tarzının, insanların kendini değerli hissetmeye verdikleri anlamın (maddi/sahip olma) yeniden sorgulanması gerekiyor. Örneğin toplumu için bir değer olan Gandhi vefat ettiğinde sahip olduğu şeyler olarak sadece peştemali, gözlüğü ve kitabı olduğu söylenir. Oysa günümüzde yapılan bir çok çalışma, insanların bir çok imkanı ve vasfı olmasına karşın, değersizlik ve kalabalıklar içinde yalnızlık duygusu ve düşünceleriyle mücadele ettiğini göstermektedir.

Bu bağlamda kendini tanıma önemlidir. Hepimizin değerlerimiz, hayatla baş etmek için geliştirdiğimiz kaçma-kaçınma stratejilerimiz vardır. Önemli olan bunları fark edip, işlevsel olmayanları ayırt edebilmektir. Yaşamı daha nitelikli hale getirebilmektir. Öğrencilerimizin işlevsel stratejiler geliştirerek yaşamlarını daha nitelikli bir şekilde yönlendirebilmesine katkı sunmaktır. Bu çalışmaları, tüm branşlar ve eğitim seviyelerine uyarlayabilmektir.

Bireysel değerlerin keşfedilerek kendini gerçekleştirme çalışmaları hem birey hem de toplum düzeyinde iyi oluşa olumlu katkılar sunacaktır. Çalıştay kapsamında gerçekleşen sergimizde öğrencilerimizin toplumumuza mal olmuş kıymetli şahsiyetler yani değerleri ön plana alan çalışmalar da yer almaktadır. Burada, herkesin farklı nitelikleriyle sunduğu katkılara vurgu söz konusudur. Yine çocukluk döneminde mutluluğun nasıl tanımlandığı, katkı sunmaya yönelik çocuk bakış açısının betimlendiği çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalar, belki de hepimiz için bu tanım ve bakış açısının yaşa bağlı uğradığı değişiklikler bağlamında kendi adımıza bir değerlendirme yapmamıza yönelik olarak bizlere rehberlik edecektir. Projelerini bu güzel çalışmalar ile taçlandırarak sergimize katkı sunan öğretmenlerimize ve öğrencilerimize çok teşekkür ediyorum. Bunun yanı sıra gerek projeye, gerek çalışmaya katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlara, desteklerini hep arkamızda hissettiğimiz büyüklerimize, bilim kuruluna, katılımcılara ve proje ekibine de yürekten teşekkür ediyorum.

Bu çalıştay, sadece belli bir alanda önerilerle sınırlı olacak şekilde yapılandırılmamıştır. İnanıyorum ki, pek çok meslek grubuna ve zengin bir alana yayılacak daha nitelikli bir gelecek ve iyi oluşu destekleyecek yapıcı/işlevsel önerileri içeren tohumları içinde barındıracaktır. ..Ve inanıyorum ki, eğitimsel açıdan toplumsal iyi oluş bağlamında bir vizyon ortaya koyacaktır.

KAYNAKLAR

1. Tejada-Gallardo, C., Blasco-Belled, A., Torrelles-Nadal, C., & Alsinet, C. (2020). Effects of school-based multicomponent positive psychology interventions on well-being and distress in adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 49(10), 1943-1960.
2. Opdenakker, M. C., & Van Damme, J. (2000). Effects of schools, teaching staff and classes on achievement and well-being in secondary education: Similarities and differences between school outcomes. *School effectiveness and school improvement*, 11(2), 165-196.
3. Nadine Engels, Antonia Aelterman, Karen Van Petegem & Annemie Schepens (2004) Factors which influence the well-being of pupils in flemish secondary schools, *Educational Studies*, 30 (2), 127-143, DOI: 10.1080/0305569032000159787.
4. Bcker, S., Nuraydin, S., Simonsmeier, B. A., Schneider, M., & Luhmann, M. (2018). Subjective well-being and academic achievement: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 74, 83-94.
5. INEE (2018). Psikososyal destek klavuzu (ev. Z.Alpar). Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneđi.
https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/inee_guidance_note_on_psychosocial_support_tur_0.pdf
/
6. Ryan, R. M., & Huta, V. (2009). Wellness as healthy functioning or wellness as happiness: The importance of eudaimonic thinking (response to the Kashdan et al. and Waterman discussion). *The Journal of Positive Psychology*, 4(3), 202-204. <http://dx.doi.org/10.1080/17439760902844285>.
7. Ryff, C. D. & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of happiness studies*, 9(1), 13-39.
8. Chavez,C. (2021). Well being and flourishing. *The palgrave handbook of positive education içinde s.297-297* (Eds. Margaret L. Kern & Michael L.Wehmeyer). Switzerland: Palgrave Macmillan.

POZİTİF OKULLAR ÇALIŞTAYI

“Erken Çocukluktan Ergenliğe İyi Oluş”

1 Haziran 2022

PROGRAM AKIŞI

09.30-11.00 Açılış Konuşmaları

11.00-11.10 Öğretmen Belge Takdimi (Pozitif Okullar Projesi II. Aşama Başarı Belgeleri)

11.10-11.30 Sergi Açılışı

11.30-12.00 Grup tanışması ve çalışma esaslarının belirlenmesi

12.00-13.00 Öğle Arası

13.00-15.00 Grup Çalışmaları

15.00-15.15 Kahve Molası

15.15-16.30 Grup Çalışmaları

16.30-17.15 Kararların Onanması

17.15-17.30 Kapanış (Katılım belgelerinin takdimi)

Çalıştayın Amaç ve Kapsamı

Günümüzde, sağlıklı nesiller, üretken ve başarılı toplumlar için toplumsal ruh sağlığını desteklemeye yönelik önleyici psiko-eğitim çalışmalarının önemli katkıları olduğu görüşü kabul edilmektedir. Özellikle de okullarda gerçekleştirilen iyi oluş çalışmaları, toplumun geleceği açısından önemlidir.

Pozitif Okullar Projesi, bu kapsamda gerçekleştirilen bir proje olmuştur. Gelecek nesillerle birebir iletişimde bulunan öğretmen ve ebeveynler, şüphesiz toplumu şekillendiren mimarlardır. Bu bağlamda, proje öğretmen ve ebeveyn eğitimi ve okullarda öğrencilerle uygulamalar kapsamında gerçekleştirilmiştir. Projeden elde edilen sonuçlar, pozitif düşünme ve iyi oluş eğitiminin, hem öğretmenler, hem de ebeveynler için pozitif yönde anlamlı katkıları olduğuna işaret etmektedir. Öğretmenlerin proje çerçevesinde geliştirmiş oldukları etkinliklerle okullarda öğrencileriyle okul öncesi-ilkokul-ortaokul ve lise düzeyinde gerçekleştirmiş oldukları uygulamalar da bir başlangıç aşaması olarak değerlendirildiğinde, olumlu kazanımlara işaret etmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerimizin toplumsal anlamda iyi oluşunun desteklenmesi bağlamında şüphesiz ki tek başına proje çalışmaları yeterli olmayacaktır. Alan uzmanları, uygulayıcıları ve eğitimcilerin önerileri ışığında sürdürülebilir politikalar için çalışmalar yapılması bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Pozitif Okullar Çalıştayı, okul öncesinden ergenliğe iyi oluş teması çerçevesinde gerçekleştirilen bir çalıştay olarak; KKTC'de okullarda iyi oluşun desteklenmesi bağlamında uygulanabilirliği mümkün olan ya da mevcut olmakla birlikte daha nitelikli hale getirilebilecek sürdürülebilir çalışma ve uygulamaların tartışılması amaçlanmıştır.

Çalıştayda 4 farklı komite yer almıştır. Komitelerin başlıkları şu şekildedir:

- Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş
- Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluş
- Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluş
- İyi Oluşu Destekleme Bağlamında Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları

Bu başlıklar kapsamında mevzuat, erken çocukluk (0-8 yaş), orta çocukluk (8-12 yaş), ergenlik (12-18 yaş), özel eğitim, ebeveynler, öğrenci- öğretmen- öğrenme ortamı- ebeveyn bağlamında ihtiyaçlar, iyi oluşu destekleme bağlamında sağlık ve sosyal politikalar, uygulanabilir hedefler, öneriler vb alt başlıkları tartışılmıştır. Her bir komite kapsamında yer alan sorular ve kapsama yönelik bilgiler aşağıda yer almaktadır:

A-Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş

1. Erken çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için sürdürülebilir eğitim politikaları bağlamında neler yapılabilir?
2. Orta çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için sürdürülebilir eğitim politikaları bağlamında neler yapılabilir?
3. Ergenlik döneminde iyi oluşu desteklemek için sürdürülebilir eğitim politikaları bağlamında neler yapılabilir?
4. Özel gereksinimli çocuklara yönelik olarak iyi oluşu desteklemek için sürdürülebilir eğitim politikaları bağlamında neler yapılabilir?
5. Okul-ebeveyn iletişimi-etkileşimine yönelik olarak sürdürülebilir eğitim politikaları bağlamında neler yapılabilir?
6. Eğitim politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik ihtiyaçlar nelerdir?
7. Eğitim politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik uygulanabilir hedefler neler olabilir?
8. Eğitim politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik olarak başka ne önerileriniz olabilir?

Bu başlıklar, eğitim programları, öğrenme çıktıları, planlamalar, mevzuat, aile katılımının desteklenmesi, öğretmen-öğrenci-öğrenme ortamı-ebeveyn bağlamında ihtiyaçlar kapsamında ele alınmıştır.

B- Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluş

1. Erken çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için eğitim kurumlarında uygulamalar bağlamında neler yapılabilir?
2. Orta çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için eğitim kurumlarında uygulamalar bağlamında neler yapılabilir?
3. Ergenlik döneminde iyi oluşu desteklemek için eğitim kurumlarında uygulamalar bağlamında neler yapılabilir?
4. Özel gereksinimli çocuklara yönelik olarak iyi oluşu desteklemek için eğitim kurumlarında uygulamalar bağlamında neler yapılabilir?
5. Okul-ebeveyn iletişimi-etkileşimine yönelik olarak eğitim kurumlarında neler yapılabilir?
6. Eğitim kurumlarında uygulamalar bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik ihtiyaçlar nelerdir?
7. Eğitim kurumlarında/eğitim ortamlarında iyi oluşu desteklemeye yönelik uygulanabilir hedefler neler olabilir?
8. Eğitim kurumlarında/ eğitim ortamlarında iyi oluşu desteklemeye yönelik olarak başka ne önerileriniz olabilir?

Bu başlıklar, eğitim ortamları, içerik ve kapsam, mevzuat, aile katılımının desteklenmesi, öğretmen-öğrenci-öğrenme ortamı-ebeveyn bağlamında ihtiyaçlar kapsamında ele alınmıştır.

C- Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluş

1. Erken çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için sosyal politikalar bağlamında ailelere yönelik olarak neler yapılabilir?
2. Orta çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için sosyal politikalar bağlamında ailelere yönelik olarak neler yapılabilir?
3. Ergenlik döneminde iyi oluşu desteklemek için sosyal politikalar bağlamında ailelere yönelik olarak neler yapılabilir?
4. Özel gereksinimli çocuklar konusunda sosyal politikalar bağlamında ailelere yönelik olarak iyi oluşu desteklemek için neler yapılabilir?
5. İyi oluşu desteklemeye yönelik ebeveyn eğitimleri özellikle de farklı demografik özelliklerdeki ebeveynlere ulaşabilme konusunda neler yapılabilir?
6. Ebeveyn iyi oluşunun desteklenmesi bağlamında neler yapılabilir? (Ebeveyn ihtiyaçları neler olabilir?)
7. Aile ve sosyal politikalar bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik uygulanabilir ve sürdürülebilir hedefler neler olabilir?
8. Aile ve sosyal politikalar bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik olarak başka ne önerileriniz olabilir?

Bu başlıklar, hayat boyu eğitim süreci, farklı demografik özelliklerde ve ihtiyaçlarda ebeveynlere ulaşabilme, yoksulluk, hastalık ve özel gereksinimlilik, mevzuat, sosyal hizmetler kapsamında ele alınmıştır.

D- İyi Oluşu Destekleme Bağlamında Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları

1. Erken çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek için öğrencilere yönelik sağlık politikaları bağlamında neler yapılabilir?
2. Orta çocukluk döneminde iyi oluşu desteklemek öğrencilere yönelik sağlık politikaları bağlamında neler yapılabilir?
3. Ergenlik döneminde iyi oluşu desteklemek için öğrencilere yönelik sağlık politikaları bağlamında neler yapılabilir?
4. Özel gereksinimli çocuklar konusunda öğrencilere yönelik sağlık politikaları bağlamında neler yapılabilir?
5. Eğitim kurumlarında fiziksel iyi oluşun desteklenmesi bağlamında ihtiyaçlar nelerdir ve neler yapılabilir?
6. Eğitim kurumlarında psikolojik iyi oluşun desteklenmesi bağlamında ihtiyaçlar nelerdir ve neler yapılabilir?
7. Öğrencilere yönelik sağlık politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik uygulanabilir ve sürdürülebilir hedefler neler olabilir?
8. Öğrencilere yönelik sağlık politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik olarak başka ne önerileriniz olabilir?

Bu başlıklar, okullarda fiziksel sağlığın desteklenmesi, psikolojik iyi oluş, mevzuat, fiziksel ve psikolojik iyi oluş bağlamında olumlu alışkanlıkların kazandırılması, iyi oluşu destekleme bağlamında öğrenci- okul- ebeveyn, sağlık politikalarına yönelik öneriler kapsamında ele alınmıştır.

Çalıştayın Yöntemi

Çalıştay 1 Haziran 2022 tarihinde alan uzmanı, eğitimci, denetmen ve üniversitelerden katılımcıların katkılarıyla gerçekleşmiştir.

Çalıştayda;

A- Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş,

B- Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluş,

C- Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluş,

D- İyi Oluşu Destekleme Bağlamında Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları olmak üzere 4 farklı komite yer almıştır.

Her bir komitede 8 soru başlığı tartışılmıştır. Her komitede bir moderatör ve bir raportör görev almıştır. Katılımcılar, yöneltilen sorular bağlamında görüş ve önerilerini dile getirmiş, her bir katılımcının görüşü tartışılmıştır. Her soru bağlamında durum tespiti ve eylem önerileri detayları oluşturulmuştur. Raportörler tarafından kaydedilen görüş ve öneriler, çalıştay sonunda onanmıştır. Sonra, bu öneriler, komite başkanları tarafından gözden geçirilmiştir. Görüş ve öneriler maddeler halinde ifade edilmiş, her tema altında yer alan benzer görüş ve öneriler birleştirilerek raporlaştırma çalışmaları tamamlanmıştır.

'A- Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş' teması üzerinde çalışan Çalıştay Komitesi

'B-Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluş' teması üzerinde çalışan Çalıştay Komitesi

'C-Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluş' teması üzerinde çalışan Çalıştay Komitesi

'D- İyi Oluşu Destekleme Bağlamında Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları' teması üzerinde çalışan Çalıştay Komitesi

ÇALIŞTAY SONUÇLARI

TEMA 1: EĞİTİM POLİTİKALARI BAĞLAMINDA İYİ OLUŞ

Her alanda hızla değişen ve dönüşen bu çağda, odağımız bilgi ve bilimin kendisidir. Kıbrıs Türk toplumunun demografik yapısında, ekonomik ve siyasal hayatında, üretim ve tüketim anlayışında, çevre bilinci ve insan haklarında önemli hareketlilikler gözlenmektedir. Bu çerçevede bağlamında eğitim; her çocuğun erişebildiği ve fırsat eşitliği temelinde verilmelidir. Çocuğun bedensel ve ruhsal olarak gelişiminin desteklenmesi, toplumsal bilinci yüksek ve duyarlı bireyler olarak yetiştirilmesi ve verilen eğitim sonucunda ekonomiye entegrasyonunun sağlanması hedeflenmelidir.

Örgütler, belli bir amaca hizmet etmek için organize olmuş yapılardır. Her örgüt, var oluş amacına hizmet etmek ve bu amacı yerine getirmek için, belirli bir yol ve yöntem ile karar alma mekanizmalarını işe koşmasıyla kendi politikalarını belirler. Bu bağlamda, bireyin ve toplumun geleceğe hazırlanması, kültürel ve tarihi aktarımın sağlanması ve eğitim hizmetinin kaliteli bir şekilde sunulabilmesi için, eğitim politikaları hazırlanmalıdır.

1. Erken Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Sürdürülebilir Eğitim Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Aile Eğitimi

Okul öncesi dönemini içine alan erken çocukluk dönemi, çocuğun çevresini keşfettiği, uyarıcılarla dolu dünyayı anlamlandırmaya çalıştığı, en temel becerilerin kazanıldığı bir dönemdir. İyi oluş bağlamında; çocukların psikolojik sağlamlığı için erken çocukluk döneminde bu becerilerin kazandırılması, hayatın olağan akışında karşılaştıkları sorunlarla baş etme becerilerini öğrenmiş yetişkin olmalarını sağlar.

Çocuğun ilk eğitimi ailede başlar. Okula başlama süreci ile eğitim, aile ve okul arasında paylaşılan bir sorumluluk olmalıdır. Her aile; çocuğun potansiyelini ortaya çıkarması ve kullanması ve kendini gerçekleştirme için teşvik etmeli ve desteklemelidir. Ancak aileler her zaman çocuğun sağlıklı gelişimi ve yeterli donanıma sahip olamayabilirler. Ailelerin bu gereksinimleri, aile eğitimleri kapsamında planlanıp uygulanmasıyla karşılanabilir.

Aile eğitimlerinin hedef kitlesi öncelikle sosyal ve ekonomik yönden dezavantajlı bölgelerdeki çocukların ailelerine verilerek suretiyle tüm ülke genelinde yaygınlaştırılmalıdır. Böylece, koşulları daha iyi olan çocukların aileleriyle aralarındaki farkın kapatılması mümkün olacaktır. Aile eğitimlerinin ülke genelinde verilmesi ile eğitimde eşitlik ilkesi, erken çocukluktan itibaren sağlanmış olacaktır.

Öneri 2: Okul öncesi eğitime 3 yaştan itibaren başlanması

İnsan yaşamında iki kritik evre olduğu bilinmektedir. Bu evreler 0-3 yaş ve ergenlik dönemlerini kapsar. Erken çocukluk kapsamında yer alan 0-3 yaş dönemi; öğrenmeye en fazla açık olunan ve tüm gelişim alanlarında öğrenme becerilerinin temellerinin atıldığı dönemdir. Bu kritik evrede, gelişim sorunlarının yaşanması, çocuğun akranlarından geri kalmasına ya da belli oranda gecikmeye yol açmaktadır. Ülkemizde okul öncesi 4 ve 5 yaş gruplarına yönelik eğitim verilmektedir. Bu yaş sınırının daha aşağılara çekilmesi ve zorunlu eğitime dâhil edilmesi, gelişim problemlerini ve sonuçlarını büyük ölçüde azaltacağı düşünülmektedir.

Öneri 3: Pozitif düşünme becerisinin okul öncesinde kazandırılması

Çocuğun hayatın olağan akışı içinde karşılaşılabileceği sorunlara karşı, pozitif düşünme becerisi erken çocuklukta kazandırılmalıdır. Böylelikle üst öğrenim kurumlarında ve ileriki zamanlarda olaylar karşısında yapabileceklerini öğrenmiş olacaktır. Bu becerinin kazandırılmasında aile ve öğretmen iş birliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlere pozitif düşünme becerileri konusunda geniş kapsamlı hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

Öneri 4: Öğrencilerin gelişiminin takibi için okul öncesinden itibaren gelişim dosyasının oluşturulması

Öğrenciler bir üst sınıfa veya bir üst eğitim kurumuna geçtiklerinde, öğrenci hakkında öğretmenin ulaşabileceği tüm bilgiler yer almalı. Bu bilgiler her yıl güncellenmelidir.

Öneri 5: Göçmen ailelerin çocuklarına Türkçe öğretimi

Ülkemize son yıllarda düzensiz göçmenlerin ve göçmen ailelerinin gelişiyle birlikte, bu ailelerin farklı yaş düzeyindeki çocuklarının eğitim sistemimize entegrasyonunda, okullarımızda öğretmenlerimiz büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Özellikle Türkçeyi bilmeyişleri ya da yetersiz bilmeleri nedeniyle yaş düzeyine uygun eğitimi almaları güçleşmektedir. Çalışma ve ikamet amaçlı ülkemize gelen göçmenlerin, sınır kapılarından girişleri itibari ile takibi yapılarak, mevcut çocuklarının yaşadığı bölgelerdeki eğitim kurumlarına yerleştirilmesinin ve okul saatleri dışında Türkçe eğitimi almalarının sağlanması, özellikle de okul öncesi dönemde bu eğitimin verilmesi kültürel dokuya uyumlarının sağlanması ve gelişim süreçlerini destekleyeceği göz önüne alınmalıdır.

Öneri 6: Çağ nüfusunun tespiti ve okul öncesi okullaşmanın ülke genelinde yaygınlaşması

Çağ nüfusunun tespiti yapılarak, okul öncesi kurumlarının planlanmasında ve yeni kurumların yapılmasında kaynak teşkil etmesi açısından önem arz etmektedir.

Öneri 7: Bakanlıklar arası iş birliği yapılması

Sağlık bakanlığı ile iş birliği yapılarak; hamilelik sürecinde ve doğumdan itibaren çocuğun tıbbi takibinin yapılması önemlidir. Tıbbi olarak tanılması yapılan ve özel eğitim alması gereken çocukların özel eğitim kurumlarına yönlendirme çalışmalarının yapılması gerekir. Ailelerine bu süreçte, danışmanlık desteğinin sağlanarak çocuğun gelişiminin desteklenmesi hedeflenmelidir.

Öneri 8: Okul öncesi özel okulların objektif denetimi

Bazı özel okullarda ekonomik kaygılar nedeniyle, çocukların yaş seviyesine uygun olmayan, müfredat dışı programlar uygulanmasının önüne geçilebilmesi için bu konuda gerekirse yaptırım uygulanabilmelidir.

2.Orta Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Sürdürülebilir Eğitim Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Zorunlu eğitim çağındaki her çocuk okula gitmeli

Okula gidemeyen veya okulu bırakan çocukların tespiti yapılarak, okula devamının sağlanması. Aileye/veliye yasa da belirtilen yaptırımların uygulanabilir şekilde yeniden düzenlenmesi veya yasal düzenlemeye gidilmeden önlemlerin artırılması gayretiyle çağ nüfusunun tamamının okula kazandırılması hedeflenmelidir.

Öneri 2: 1. Sınıflar için oryantasyon programı hazırlanmalı

Çocuğun ilkokula başlaması, onun hayatında önemli bir değişiktir. Okul yaşamında ortaya çıkabilecek psikolojik sorunlar uyumla ilgilidir. Bu nedenle, çocuk henüz okula başlamadan, ailelere PDR servisi aracılığı ile oryantasyon eğitimi verilmelidir. Çocuğun da oryantasyon sürecini en iyi şekilde geçirebilmesi için, öğretmenlerimize konu ile ilgili hizmet içi eğitim verilmesi bir zorunluluk olmalıdır.

Öneri 3: PDR Servisin yaygınlaştırılması

Özellikle ilkokullarda rehber öğretmenlerin olmayışı, karşılaşılan sorunlara yaklaşım konusunda yanlış ya da eksik dokunuşlara neden olmaktadır. Rehberlik Servisinin olmayışının bir başka dezavantajı önleyici rehberliğin yapılmıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Mevcut rehber öğretmenlerin sınıf ders saati uygulamasından dolayı, öğrencilere gerekli zamanı ayıramadığı düşünüldüğünde uygulamanın gözden geçirilerek düzenlenmesi gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öneri 4: Öğretmenlerin eğitim programlarını öğrenci merkezli uygulamaları

Her öğrencinin aynı düzeyde öğrenemediği ve farklı öğrenme stilleri ile öğrendiği kabul edilir. Sınıf seviyelerine göre hazırlanan eğitim programları öğretmenin, çoklu zeka kuramı ile ilişkilendirdiği farklı yöntem ve tekniklerle öğrenciye sunulmalıdır. Eğitim çıktılarının denetmenler tarafından değerlendirilmesi sonucu, ihtiyacı görülen öğretmenlerin uygun hizmet içi eğitim programları almaları sağlanmalıdır.

3.Ergenlik Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Sürdürülebilir Eğitim Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Swot Analizi Yapılması

Her kurumun güçlü ve zayıf yönlerini; fırsatları ve tehditleri tespit ederek başarıya ulaşması mümkündür. Kurumların/okulların bu çalışmayı yaparak kendilerine ayna olmaları sağlanır. Bu çalışmaların, bakanlıkla paylaşılması suretiyle ihtiyaç tespiti ve sonraki yılların planlanması için veri tabanı sağlanmış olacaktır.

Öneri 2: Aidiyet duygusunun geliştirilmesi için okulun fiziki şartlarının iyileştirilmesi

Okulların fiziki şartları; yeni planlanan okullar için (ğitim atölyeleri, laboratuvarlar, spor alanları dışında) sosyalleşme alanlarının düzenlenerek plan içine dahil edilmesi gerekir. Mevcut okulların ise, imkânlar ölçüsünde iyileştirilmesinin, eksikliklerin ivedilikle giderilmesinin çocuğun okula bakış açısına olumlu şekilde yansıtacağı ve aidiyet duygusunun pekişmesini sağlayacağı öngörülmektedir.

Öneri 3: Düşünme eğitimi ve pozitif düşünme, eğitim programlarında yer almalı

Öğrencilere düşünme eğitimi becerileri kazandırılarak, demokratik tutumlarının gelişmesi, kendini ifade edebilen bireylere dönüşmesi gibi önemli kazanımlar sağlayacaktır. Özellikle mihver derslerin içerisinde pozitif düşünme becerileri dâhil edildiğinde bu durumun akademik başarıya da katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Öneri 4: Teknolojinin ve teknolojik araçların doğru kullanımı

Teknolojinin günlük yaşamın parçası haline gelmesi ile öğrencileri teknolojinin doğru kullanımına yöneltme ihtiyacı doğmuştur. Bu konu ile ilgili veli, öğretmen eğitimlerinin verilmesi ve dolayısıyla öğrencinin bu eğitimi alması iyi oluş halini destekleyen bir beceri kazanımı olacaktır.

4. Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Olarak İyi Oluşu Desteklemek için Sürdürülebilir Eğitim Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Özel eğitim çocuklarına fırsat eşitliğinin sağlanması

Özel gereksinimli bireylerin, yetersizlik durumuna göre akranları ile bir arada olduğu okullarda eğitim alma olanağı bulunmaktadır. Bu okulların bünyesinde bulunan "kaynak oda"dan özel eğitim öğretmeni tarafından destek eğitimi verilmektedir. Ancak, her okulun bünyesinde özel eğitim öğretmenin olmayışı, çocuğun ihtiyacı olan eğitimi alamamasına neden olmaktadır. Okulunda özel eğitim öğretmeni bulunmayan öğrenci, en yakın okuldaki özel eğitim öğretmenine yönlendirilmektedir. Bu yönlendirme ile ihtiyaç duyduğu eğitimin tamamına erişemediği ve okulun mevcut öğrencilerinin de hak kaybına uğramasına neden olduğu görülmektedir. Özel eğitim ve iş eğitim okullarına yerleştirilmesi yapılan öğrenciler, kendileri için önerilen uygun eğitim programlarını kısıtlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Özel gereksinimli bireylerin fırsat eşitliğinden yararlanabilmesi için, her okulda özel eğitim öğretmenin olması gerekmektedir. Keza; özel eğitim ve iş eğitim okullarında, branş öğretmenlerinin yanı sıra, fizyoterapi uzmanının da olması, çocuğun kas becerilerinin gelişimini destekleyecektir.

Öneri 2: Özel gereksinimli çocuklar için kurumlar arası işbirliği sağlanmalı

Özel gereksinimli çocuklar değerlendirme aşamasını takip eden süreçte;

a) Ailenin sosyal incelemesinin yapılarak, ihtiyaç duyduğu alanlarda desteklenmesi.

b) Sağlık sorunu olan her çocuğun, sağlık kuruluşlarından gerekli tıbbi yardımı almasının sağlanması.

Yapılan tespitler sonucu, kurumlar arası iş birliği yapılarak çocuğun ve ailenin iyi oluşu desteklenmiş olacaktır.

Öneri 3: Özel gereksinimli bireylere sahip ebeveynlerin, kabul sürecinde iyi oluşları

Özel gereksinimli çocuk ve çocuğun yetersizliğinin getirdiği güçlükler; anne babayı ve tüm aile bireylerini etkilemektedir. Çocuğun tanınmasından itibaren, kurumlar arası koordinasyon sonucu, bakanlık tarafından aileye kabul sürecinde gerekli desteğin verilmesi. Yapılan destek çalışmaları ile tüm aile bireylerinin ve özel gereksinimli çocuğun iyi oluşuna kabul sürecinde destek oluşturacaktır.

Öneri 4: Özel gereksinimli çocukların hayat becerileri kazanabilmesi için aile eğitimlerinin sistematik bir şekilde yapılması

Yapılan anne baba eğitimlerinin temel prensibi, hayat becerileri kazandırmak olmalıdır. Çocuğun beceri kazanımında erkenlik ilkesi oldukça önemlidir. Ailenin de, çocuğa beceri kazandırmak için bu eğitimlere tabi tutulması bir gereklilik olarak ele alınmalıdır.

Öneri 5: Özel gereksinimli çocukların iyi oluşlarının sanatla desteklenmesi

Özel gereksinimli öğrenciler; sorumluluk almada, başladığı işi bitirmede akranlarına göre güçlükler yaşamaktadırlar. Müzik, resim, tasarım sanat dalları; çocukların tüm duyularını kullanarak yaptıkları etkinlikleri içermelidir. Çocuklar hem kendilerini ifade etme, hem de bilişsel becerilerini destekleme olanağı bulmuş olurlar. Ayrıca okullarda sanat odalarının olması, sürdürülebilirlik açısından önemlidir.

Öneri 6: 0-4 yaş arası özel gereksinimli çocuğa, özel eğitim hizmeti sunulmalı

Özel gereksinimli çocuğa erken yaşta sunulan eğitimle, birçok beceriler kazandırmak mümkün olacaktır.

Öneri 7: Özel gereksinimli çocuğun mezuniyet sonrası iyi oluşları için beceri kazandırılması

Özel gereksinimli çocuklar için; yaşam evi, atölyeler vb oluşturularak potansiyeline uygun beceri kazanımı sağlanabilir.

Öneri 8: Meslek tanımlarının yapılması

Dil terapisti, odyolog, psikolog, çocuk gelişimci gibi alan uzmanlarının meslek tanımları yapılmalı. Böylece disiplinler arası çalışma hayata geçirilmiş olacaktır.

Öneri 9: Öğretim yöntemlerini çeşitlendirmek suretiyle, öğrenme düzeyi artan çocuğun iyi oluşu sağlanabilir.

Her öğretmen gerektiğinde, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmalı. Beyin temelli öğrenme yöntemi özellikle bilginin ezberlenmeden; anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlaması nedeniyle, özel gereksinimli bireylerin eğitimi için önerilebilir.

Öneri 10: Özel gereksinimli çocukların okullarının fiziki şartlarının iyileştirilmesi

Farklı ihtiyaçları ve yetenekleri göz önüne alarak, çocuğun mekânsal ihtiyaçlarını, hizmetleri kapsayan evrensel tasarımlar, tüm okullarda kullanılmalıdır.

Öneri 11:Çocuğun iyi oluşu için istihdam

Ailelerin; “çocuğum benden sonra ne olacak?” kaygısını azaltabilmek için istihdam önemli bir unsurdur. Özel gereksinimli çocukların istihdamı için, ticaret odası ile işbirliği yapılarak ihtiyaç doğrultusunda bakanlığın meslek kursları düzenlemesi gerekir.

Öneri 12: Yetenek/yerleştirme sınavı ile alan okulların sınav sisteminin düzenlenmesi

Özel gereksinimli çocukların bazı yetenek alanları oldukça gelişmiş düzeydedir. Ancak akademik becerileri aynı paralelliği göstermemesi olağan kabul edilebilir. Bu nedenle, yetenek sınavı ile öğrenci alan kurumlar için, yapılan akademik sınavda; bireyin gelişimsel özelliklerine uygun sınavlar veya farklı değerlendirmeler yapılabilir.

Öneri 13: PDRAŞ'ta özel eğitim birimi oluşturulmalı

PDRAŞ, rehberlik birimi ve özel eğitim birimi olarak iki birimde hizmet vermelidir. Özel gereksinimli bireyler için, hizmet alanını belirlemiş olur.

5. Okul-Ebeveyn İletişimi-Etkileşimine Yönelik Olarak Sürdürülebilir Eğitim Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Okullarda verilecek aile eğitimleri kapsamında etkili iletişim başlığında; çocukla iletişim aile içi iletişim iyi oluşu desteklemeye yönelik politikalar belirlenebilir.

Aile eğitimlerinde kontrolcü ebeveyn değil destekleyici ebeveyn olunmalı. İletişim becerileri geniş kapsamlı bir eğitimle verilmelidir. Ailelere yönelik verilecek olan iletişim becerileri temelden verilmelidir. Kişiler, duygularını tanımalı ve duygularını ifade etmeyi öğrenmelidirler.

Öneri 2: Okul-ebeveyn iletişimin devamlılığı için sosyal ağ kullanımı.

Okul-ebeveyn iletişimi günümüzde çalışma şartları düşünüldüğünde kimi zaman yetersiz kalmaktadır. Bilgi akışını sağlayabilmek için sürdürülebilir bir sosyal ağ kurulması gereksinimi doğmuştur.

6. Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik İhtiyaçlar Nelerdir?

Öneri 1: Çok kültürlü eğitim için kültürlerarası kaynaşma sağlanabilmeli.

Ülkemizdeki yabancı öğrenci sayısının giderek arttığı göz önüne alınırsa, çok kültürlü eğitim ülkemizde sürdürülebilir bir politika olmalıdır. Bunun sağlanabilmesi için, eğitim programları gözden geçirilerek, ilkokuldan itibaren derslere konu olabilmelidir.

Öneri 2: Eğitim politikalarının sürdürülebilir olması için sosyal hizmetlerin iyileştirilmesi.

Sosyal hizmetlerde çalışan personele verilecek eğitimler, modüler ve daha geniş kapsamlı olmalı. Verilen eğitimden sonra denetimlerin objektif ve periyodik olmasına özen gösterilmelidir.

Öneri 3: Dönemsel raporlama yapılması ve raporlama sonucu tespit edilen mevcut durum, eğitim bakanlığı ile paylaşılmalı.

Sosyal hizmetlerin tespit ettiği sorunlar; çok kültürlülük problemleri, ihmal ve istismar konuları dönemsel olarak raporlanmalıdır. Raporlar detaylandırılarak, ilgili bakanlıklarla paylaşılmalıdır.

Öneri 4: Sosyal hizmetlerde, istihdam edilecek personelin seçimi ve iyileştirilmesi.

Sosyal hizmetlerde istihdam edilen personelin alandan uzman personeller olmasına özen gösterilmeli ve bu bağlamda mevcut personele gerekli hizmet içi eğitim verilmelidir.

Öneri 5: Teknolojik imkânlar üst düzeyde kullanılmalı.

Eğitim politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik tüm imkanlar bu yönde işletilmeli. Aileler ve hatta tüm bireylere yönelik bir uygulama ile, kişilerin telefonlarına "iyi oluş" yönünde aplikasyon yüklenmesi sağlanabilir.

7. Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Uygulanabilir Hedefler Neler Olabilir?

Öneri 1: Zorunlu eğitim çağından sonra akademik başarısı düşük olan öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe yönlendirilmeli.

Bu konuda ailelerle çalışmalar yapılmalı. Çocuklarını meslek eğitimine yönlendirmeleri konusunda velilere, ortaokuldan itibaren sistematik seminerler ve bireysel görüşmeler yapılmalıdır. Ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitim merkezleri ve kurslar düzenlenerek bireylere mesleki beceriler kazandırılabilir.

Öneri 2: Pratik sanat okulları politika haline getirilmeli. Dolayısıyla mesleki sertifikalı bireyler yetiştirilmeli.

Pratik sanat okulları bir eğitim politikası haline getirilebilir.

Öneri 3: Eğitim politikaları bağlamında iyi oluşu desteklemeye yönelik işbirlikçi bir politika izlenmeli.

İşbirliğinin her alanda yapılabilmesi için öncelikle öğretmenin çalışma saatleri yeniden düzenlenmelidir. Öğleden sonraya, eğitim programları, kurslar, spor ve sanat etkinlikleri eklenmelidir.

Öneri 4: İyi oluşu desteklemeye yönelik pozitif düşünme eğitimleri verilmeli.

Pozitif düşünme için; yasal yönde bağlayıcılığı sağlanmak suretiyle, öğretmen eğitimleri ve aile eğitimleri alınması yönünden teşvikler yapılmalıdır.

Öneri 5: Eğitim politikaları hazırlanırken Yaşam Boyu Öğrenme politikası benimsenmeli.

Bunun için de tüm paydaşlarla işbirliğine gidilerek ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim amaçlı modül kurslar ve modüller için havuzlar oluşturulmalıdır.

8. Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Olarak Başka Ne Önerileriniz Olabilir?

Öneri 1: Uygulamalı projelerin teşvik edilmesi.

Uygulamalı projelere katılan eğitimcilerin sertifikaları akabinde verilmelidir. Uygulamalı projeler, öğretmeni teşvik edici şekilde verilmelidir. Öğretmenlere yönelik sunulan uygulamalı eğitimler, alınan eğitimin uygulamaya yansımaları için önemlidir.

Öneri 2: Bursların sürdürülebilir olması için alınacak tedbirler.

Eğitim bütçesinin geri dönüşümü olmalıdır. Öğrencilere verilen destek bursları ülke ekonomisine katkı sağlayacak alanlarda olmalı. Destek burslarının sürdürülebilir olabilmesi için destek burslarından faydalanan bireylerin çalışma hayatına katılımından sonra, küçük oranlarda burslara katkı sağlayan burs politikaları söz konusu olabilir.

Öneri 3: Eğitim politikaları düzenlenirken yansız tarafsız ve bilimsel olunmalıdır.

İyi oluşu sağlayabilmek için; işbirlikçi, motivasyonu yüksek bireyleri yetiştirmek öğretmenin görevleri arasında olmalıdır.

Öneri 4: Sosyal aktivitelere için, okul çalışma saatlerinin düzenlenmesi.

Eğitim programları hazırlanırken, akademik eğitim verilen çocuğun sosyal yönünün gelişebilmesi için sosyal aktiviteler paralel yürütülmeli. Bu aktivitelerin yürütülmesi için, geniş bir zaman dilimine ihtiyaç duyulmaktadır. Öğleden sonralarının, sosyal aktivitelere ayrılması ve sosyal aktiviteyi gerçekleştirecek öğretmene ek ödenek verilerek teşvik edilmesi önerilebilir.

Öneri 5: Öğretmenlik mesleğine alımın düzenlenmesi.

Öğretmenlik mesleğini seçecek bireyler sadece akademik performansa tabi tutulmamalı. Psikolojik dayanıklılık gibi farklı performans ölçütleri de olmalıdır.

TEMA 2: EĞİTİM KURUMLARINDA UYGULAMALAR BAĞLAMINDA İYİ OLUŞ

Öğrenme çocuk dünyaya geldiği anda başlamakta ve hayat boyu devam etmektedir. Öğrenmeler yoluyla zihinde oluşturulan düşünce kalıpları, ileri dönemlerdeki öğrenmeleri etkilemektedir. Bu bağlamda eğitim kurumlarında uygulamaların niteliğinin tüm yaş kademeleri için önemli olduğu ifade edilebilir.

1. Erken Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında Neler Yapılabilir?**Öneri 1: Öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ve farklı yöntem-tekniğe yer verilmesi**

Sınıfta olumlu öğrenme atmosferinin yaratılması önemlidir. Çocukların pozitif bakış açısına sahip olması öğrenmelerini olumlu etkileyecektir. Bu kapsamda, beyin temelli öğretim teknikleri, drama, orff takım çalışmaları gibi teknikler ve pozitif düşünmeye yönelik çalışmalar önerilebilir.

Öneri 2: Okulların öğrencileri gerçek hayata hazırlayacak deneyimler sunması

Öğrencilere inisiyatif verilmelidir. Okullar öğrencilerin yaparak ve yaşayarak edinimler kazandığı birer kurum haline getirilmelidir (Örneğin okullarda mutfaklar kurularak israfı önleme, günlük yaşam becerileri, yaşamı anlamlı kılmaya-başkalarına katkı sunmaya yönelik amaç ve beceriler kazandırmaya yönelik aktiviteler vb).

Öneri 3: Öğrenci merkezli ölçme- değerlendirme ve gelişim takibi

Eğitime genel yaklaşımın duygu-düşünce-davranış üzerinden gerçekleştirilmesi ve uygun ölçme-değerlendirme sonrası ek desteklerin sunulması önemlidir. Her öğrenciye özel gelişim dosyası tutularak desteklenmesi gereken alanlarının belirlenmesi ve gereken destek için yönlendirilmesi önerilebilir.

Öneri 4: Pozitif Düşünme ve İyi Oluşu desteklemeye yönelik yaygınlaştırma eğitimi

Pozitif okullar projesi, pozitif düşünme yaklaşımı ve sosyal beceri edinimine yönelik uygulama oturumları örneklerinin ve okul öncesi, ilkokul, orta ve lise olmak üzere kaynak materyallerin (doğrudan uygulamaya yönelik) paylaşılması tüm eğitim düzeyleri açısından katkı sunacaktır.

Öneri 5: Öğretmenlerin iyi oluş düzeylerinin desteklenmesi

Öğretmenlerin iyi oluş bağlamında desteklenmesi de önemlidir. Bu çerçevede:

- Öğretmenin iyi oluş halinin desteklenmesi için öğretmenin kullanacağı strateji ve uygulama örneklerinin zenginleştirilmesi ve eğitim materyallerinin sağlanması
- Öğretmenlerin bireysel iyi oluş hallerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar- öğretmenler için kişisel iyi oluş eğitimleri, motivasyon vb önerilebilir.

Öneri 6: Ebeveyn- Çocuk- Okul etkileşiminin desteklenmesi

Okul aile işbirliğinin etkin hale getirilmesi ve ailelere yönelik eğitsel çalışmalar yapılmalıdır.

Ailelerle, çocuklarının yetenek havuzu ve evde desteklenmesi gereken alanların paylaşılması ve aileye ev çalışmalarının verilmesi önemlidir. Ev çalışmalarının TKY tarafından izlenerek rehber öğretmen ve diğer tüm öğretmenler ile paylaşılması, öğrencilerin özel edebiyat-sanat çalışmalarına vb yönlendirilerek dönem sonu sunu günlerinin oluşturulması önerilebilir.

Ailelerle eğitim ve işbirliği sürecinde teknoloji etkin bir şekilde kullanılabilir. Örneğin, ailelere çocukların gelişimlerine dair 2-3'er dakikalık videolar gönderilmesi- bu içeriklerin aile eğitimi ve aile-çocuk etkileşimini artıracak bir şekilde tasarlanması- etkili olabilir.

Öneri 7: Toplam Kalite Yönetimi birimlerinin oluşturulması

Her okulda Toplam Kalite Yönetimi (TKY) birimlerinin oluşturulması ve ilgili birimde görev yapan bireylerin sürekli eğitim ve hizmet içi eğitim süreçlerinden yararlanması önerilebilir.

Müdür-rehber öğretmen-öğretmen-aile-öğrenci etkileşiminin sağlanması için konsültasyon süreçlerine yer verilmesi önemlidir.

Her okulda kaynak oda ve zenginleştirilmiş kaynak oda materyallerinin kullanıma geçmesi okullarda iyi oluşturma katkısı sunacaktır. Kaynak oda, aile birliği, rehberlik hizmetleri, TKY katılımı özel küçük grup eğitimlerinin uygulanması, ailelerin hayat boyu öğrenme sürecine katılımının sağlanması, her ay bir mektup/bir teknolojik mesaj ile öğrencilerin davranış, istek ve taleplerinin izlenmesi, etkili iletişimin sağlanması vb çalışmaların yapılması önerilebilir.

Öneri 8: Eğitimde yeni yaklaşımların uygulanabilirliğini destekleme

Eğitimde yeni yaklaşımların uygulanabilirliğini arttırmak amacıyla tüm eğitimcilere yönelik Hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir. Bunun yanı sıra,

- İyi örneklerin paylaşımı ve ödüllendirilmeleri,
- Müfredat programının zenginleştirilerek akademik konuların işlenmesi sırasında resim-müzik-drama etkinlik örneklerinin kullanıma hazır şekilde öğretmenlerle paylaşılması,
- Okul öncesi ve ilkokullarda rehberlik faaliyetlerinin yaygınlaştırılması önerilebilir.

2. Orta Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında Neler Yapılabilir?

Yukarıda ifade edilen öneriler orta çocukluk için de değerlendirilebilir. Bunların yanı sıra şunlar da önerilebilir:

Öneri 1: Öğrencilerin çevre ile etkileşimlerinin artırılması

Paydaşlarla iş birliği yapılmalıdır. Çocukların ulaşım ve yemek problemine, okullarda yaşam alanlarının genişletilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir. Örneğin; çevreyle ilgili sivil toplum örgütleri ve bu örgütlerin yanında sendikalarla, yaşam merkezleriyle de iş birliği yapılabilir.

Öneri 2: Risk altındaki çocukların eğitimleri

Risk altındaki çocuklar ve ebeveynlerinin eğitimleri için üniversitelerle iş birliği yapılmalı, nitelikli programlar uygulanmalıdır.

Öneri 3: Aile eğitimlerine katılımın sağlanması

Aile eğitimlerine katılımın olabilmesi için yaptırımlar ya da teşvikler uygulanmalıdır.. Bu anlamda mevzuat düzenlenmesine gidilebilir.

3. Ergenlik Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Akran danışmanlığının etkin hale getirilmesi

Akran danışmanlığı etkin hale getirilmeli ve öğrencilerin gelişim basamaklarına uygun özbakım becerileri hakkında eğitim verilmelidir. Eğitim kurumlarında, akranların birbirlerini olumlu yönde teşvik edeceği nitelikteki etkinlik ve uygulamalara yer verilmelidir.

Öneri 2: Hayat boyu öğrenme biriminin kurulması

Hayat Boyu Öğrenme etkinliklerinin yaşam bulması için ilgili bakanlıkların sorumluluğunda hayat boyu öğrenme birimi kurulmalıdır.

Öneri 3: Okullarda demokratik ortamın geliştirilmesine yönelik faaliyetler

Okullarda dilek mektupları atmak için kutular olmalı ve Türkçe-Edebiyat gibi derslerde öğrenciler bu kutuları kullanmaları için teşvik edilmelidir.

Derslerde yazılı ifade becerisinin yanında, sözlü iletişimin ve dinleme becerisinin de üzerinde durularak demokratik bir ortam yaratılmasına çalışılmalıdır, pozitif düşünme becerilerine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

Disiplin kurallarının okul toplantısında öğrencilerin de sözleri alınarak-sürece katılımı sağlanarak oluşturulması ve yaptırımların uygulanması gereklidir.

Öneri 4: Eğitim programlarının farklı becerileri de destekleyecek şekilde düzenlenmesi

Eğitim programlarında sınıf dışı etkinliklerin mutlaka sanat - spor - bilişsel süreçler şeklinde harmanlanması

- Örneğin hızlı düşünme ve psikomotor becerilerin yer aldığı oyunlar oynamak
- Eğer okullardaki ulaşım - yemek problemi çözülmüşse öğleden sonraların tamamını öğretimsel değil eğitsel etkinlikler için ayırmak
- Sınavların sadece bilgiyi ölçme şeklinde değil gerçekten yaratıcılık, tahmin, estetik becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmesi önerilebilir.
- Öğrenciyi tanımaya yönelik değerlendirmeler yapılabilir. Öğrencinin becerileri doğrultusunda gelecek olası mesleğine dair öngöründe bulunulması ve bu tabloya göre ek ders, ek grup eğitimi, devlet/STK kaynaklarına yönlendirilmesinin sağlanması önerilebilir.

4. Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Olarak İyi Oluşu Desteklemek için Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimlerine yönelik çalışmalar

İyi oluşta önce tanı önemlidir. Örneğin “öğrenme güçlüğü” bir çok kişi tarafından yanlış bilinmekte ve yanlış uygulanmaktadır. Bu da iyi oluşu olumsuz etkilemektedir. Konulan tanılara ilişkin uygulamalar açısından, her öğretmenin anlayabileceği şekilde bir tanı el kitabı hazırlanması önerilebilir.

Bunun yanı sıra, öğretimin nasıl bireyselleştirilebileceğine dair öğretmenler lisans sürecinde yeterince bilgi sahibi olmalıdır. Örneğin öğretmenlik uygulamalarının yar aldığı alanlar genişletilmelidir. Özel gereksinimli öğrencilerle doğru şekilde ilgilenmek için pedagojik alan bilgisi üzerinde durulması önemlidir.

Öneri 2: Gölge öğretmenlerin yetiştirilmesi

Bu bağlamda öneri sunulabilecek bir diğer konu ise nitelikli gölge öğretmen konusudur. Gölge öğretmenlik için ayrıca sertifika programları açılmalıdır. Mevzuata eklenmelidir.

Özel gereksinimli öğrenciler kapsamında PDRAŞ hizmetleri daha fazla duyurulmalıdır. Böylece daha fazla kişinin yararlanabilmesi söz konusu olacaktır.

5. Okul-Ebeveyn İletişimi-Etkileşimine Yönelik Olarak Eğitim Kurumlarında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Ebeveynlerin okul içindeki faaliyetlerde etkin rol oynaması

Ebeveynlerin de organizasyonunda etkin rol aldığı kermesler, gezi programları ve oyunlar düzenlenmelidir.

Öneri 2: Ebeveynlerle iletişimi artıracak yöntemler

Ebeveynlerle iletişimi arttırmak adına:

- Aylık düzenli toplantılar yapılmalıdır.
- Mutlaka anne-babaların yer alacağı bir whatsapp grubu oluşturulmalıdır.
- Okul dönem başlangıçlarında ve yılsonunda tanışma gecesi (etkinlikleri) ve tatil öncesi baloları düzenlenmelidir.

6. Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik İhtiyaçlar Nelerdir?

Öneri 1: Okulların fiziki donanımlarının düzenlenmesi

Çocuk okulunda mutlu olabilmek için önce okulunu sevmelidir. Dolayısıyla fiziksel altyapılar iyi oluş için önemlidir ve gelişim özelliklerine uygun yapıda okullar yapılmalı/düzenlenmelidir.

Öneri 2: Hizmet- içi eğitimlerin uygulamalı şekilde düzenlenmesi

Okul için hizmet-içi eğitimler uygulamalı şekilde yapılmalı ve branşlara göre olmalıdır.

Öneri 3: PDR hizmetlerinin etkinliğinin artırılması

PDR hizmetlerinin etkinliği artırılmalı ve okul yönetimleri bu konuda MEB tarafından denetlenmelidir.

Öneri 4: Okullarda öğrencilerin ihtiyaçlarına göre saatlerle ilgili düzenlemeler yapılması

Teneffüs süreleri ile birlikte okulun-başlangıç bitiş saatleri ulusal çapta düzenlenmeli ve çocukların ihtiyaçlarına ve haklarına uygun şekilde tasarlanmalıdır.

Öneri 5: Okulların yıl içinde düzenledikleri etkinlikleri raporlaması

Okullar yılsonunda okulda gerçekleştirilen her etkinliğin faaliyet raporunu çıkarmalıdır. Yapılan faaliyet ve etkinlikler belli amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmeli ve raporda etkinliğin amacı, hedeflenen öğrenme çıktıları-kazanımlar, etkinliğin uygulanış süreci ve değerlendirmeye yönelik bilgiler yer almalıdır.

7. Eğitim Kurumlarında/Eğitim Ortamlarında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Uygulanabilir Hedefler Neler Olabilir?

Öneri 1: 21. Yüzyıl becerilerini desteklemeye yönelik çalışmalar

Teknolojinin getirilerinden yararlanılmalı ve teknoloji odalarında 21. yüzyıl becerilerine dair çocukların kişisel gelişimlerine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

Öneri 2: Ekoloji çalışmalarının yapılabileceği alanların oluşturulması

Okullarda çocukların tarım ile uğraşabilecekleri (her okulun bahçesi vardır) alanlar yaratılmalıdır.

Her okulun ya da sınıfın bakımından sorumlu olacağı bir hayvan olmalıdır. Bir başka alternatif de sınıfların dönüşümlü olarak hayvanlara ve bitkilere bakmasıdır.

8. Eğitim Kurumlarında/Eğitim Ortamlarında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Olarak Başka Ne Önerileriniz Olabilir?

Öneri 1: Disiplin yönetmeliğinin güncellenmesi

Disiplin yönetmeliği yeniden gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. Bu yönetmelik sadece MEB çalışanları ile değil, alanda akademik kariyer yapmış kişiler, okul müdürleri, denetmenler, veliler ve öğrencilerin de katılım sağlayacağı şekillerde oluşturulmalıdır.

Öneri 2: Özel gereksinimli çocuğu olan ailelere yönelik danışmanlıklar ve kurslar

Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlere yönelik, çocuklarının ihtiyaçları, gelişim durumları vb konusunda bireysel danışmanlık verilmeli, ebeveynler kurslara tabi tutulmalıdır.

TEMA 3: AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAĞLAMINDA İYİ OLUŞ

Aile ve sosyal politikalar, aile ve sosyal hayata yönelik düzenleyici ve iyileştirici politikalara işaret etmektedir. Ailenin iyi oluşuna yönelik geliştirilecek politikalar, diğer bir ifadeyle toplumda çekirdek konumdaki olan en temel birimin iyi oluşunu olumlu anlamında desteklemek, toplumsal iyi oluşa katkıda bulunacaktır.

1. Erken Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Sosyal Politikalar Bağlamında Ailelere Yönelik Olarak Neler Yapılabilir?**Öneri 1: Çocukların gelişimlerini takip etmeye yönelik aile eğitimleri**

Çocuğun gebelikte başlayan ve doğum sonrasında da devam eden gelişimi kapsamında devlet ve ilgili kurumlar tarafından en öncelikli olarak ailelere iyi oluş süreci ile ilgili seminerler ve eğitimler verilmelidir. Aileler çocuklara yaklaşımları ile ilgili olarak bilinçlendirilmelidir.

Ebeveynlere yönelik farkındalık eğitimi verilmesi önem arz etmektedir. Bununla birlikte, aile eğitimleri konusunda sadece öğretmenlere misyon ve görev yüklenmemeli; programlı ve sistematik şekilde aileler devlet denetiminde bilinçlendirilmelidir. Erken çocukluk dönemi özellikleri hakkında aileler yönlendirilmeli; iyi bir takip ve denetim sistemiyle çocukların sağlıklı bir erken çocukluk dönemi geçirmesi, sosyalleşmesi konusunda destek sunulmalıdır.

Öneri 2: Erken müdahale programları ve ebeveyn- öğretmen işbirliği

Erken yaşta fark edilebilen çocuklarda yaşanan gelişim geriliklerinde; veli öğretmen işbirliğiyle ilgili resmi süreçlerden geçirilip, çocuğa ihtiyacı olan özel eğitim desteğini aldırarak konusunda yaşanan zorlukların önüne geçebilmek açısından; durumu kabullenme ve erken müdahale konusunda eğitimler verilmelidir.

Öneri 3: Öğrencinin eğitimine ailenin katılımının sağlanması

Erken çocuklukta aile sürece katılmazsa eğitim sürecinin niteliği olumsuz etkilenecektir. Dolayısıyla çocukların nitelikli ve mutlu bir çocukluk geçirmesi ile ilgili yapılacak her türlü çalışma değerlidir. Özellikle bu dönemde sıkıntı yaşayan ailelere destekler verilmeli, problem çözümleri için izleyecekleri yol haritası gösterilmelidir. Bu bağlamda:

- Ailelere 'Çocuk nasıl gelişir? Fiziksel olarak nelere ihtiyaçları var? Sağlıklı psikolojik gelişim' gibi konular paket halinde verilmelidir.
- Alan uzmanları tarafından geliştirilen içerikler ve hazırlanan çalışmalar okullarda rehberlik servisi tarafından uygulanmalıdır.
- Her okulda bir özel eğitim öğretmeni mutlaka olmalıdır. Ayrıca Türkiye'deki RAM (rehberlik ve araştırma merkezi) gibi bir kuruma süreç ve yetkileri bağlayarak takibi ve uygulanması planlanmalıdır.

2. Orta Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Sosyal Politikalar Bağlamında Ailelere Yönelik Olarak Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Çocuk gelişimi hakkında ailelerin bilgilendirilmesi

Çocukların kalıcı olan davranış problemleri ya da bazen dönemsel olarak yaşadıkları problemler (dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, şiddet, davranış bozukluğu) ile ilgili konularda, çocukların gelişim özellikleri ve problemli davranışlarda davranış sağaltım yöntemleri hakkında ailelere eğitimler verilmelidir. Yaş grubuna göre genel özellikler ve olası davranış ve ergenlik problemleri konusunda da aileler bilinçlendirilmelidir.

Öneri 2: Ebeveynlerin eğitimlere katılımını sağlayacak yöntemler geliştirilmesi

Okullarda yapılan aile eğitimlerinde katılımların az olduğu ve eğitimlere olan farkındalığın düşük olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili ailelere yasalar çerçevesinde yaptırımlar ya da teşvikler uygulanabilir.

Öneri 3: Ailelerin maddi yönlerden desteklenerek ev ziyaretlerinin planlanması

Farklı nedenlerle okullara işbirliği için gelemeyecek durumda olan ailelere/ velilere ev ziyaretleri planlanmalıdır. Dar gelirli, ihtiyaç sahibi olan ailelere teşvik ve destekler sağlanmalıdır. Bu görevlerde yer alan öğretmenlere yasal düzenlemeler çerçevesinde ödeme yapılmalıdır.

Öneri 4: Ailelere bilgilendirici doküman vb. paylaşımların yapılması

Ailelere bilimsel olarak yapılan çalıştay, konferans, söyleşi vb. sonrası çıkan doküman, kitapçık ve el broşürlerinin dağıtılması sağlanmalıdır.

3. Ergenlikte İyi Oluşu Desteklemek için Sosyal Politikalar Bağlamında Ailelere Yönelik Olarak Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Ebeveyn- çocuk etkileşimini artırıcı faaliyetlerin düzenlenmesi

Ergenlik döneminde gençler daha çok aileden kopup, çevresiyle vakit geçirdiği için; aile ve gençlerle ilgili etkin ve ortak katılımlı etkinlikler planlanmalıdır.

Öneri 2: İletişim becerilerini destekleyici eğitimlerin düzenlenmesi

Ailelere iletişim becerilerine yönelik olarak özellikle aşağıdaki konularda eğitimler verilmeli;

- Sen dili yerine ben dili ergenlikte nasıl etkin kullanılmalı?
- Şiddetsiz iletişim nasıl olmalı?
- Öfke kontrolü nasıl sağlanmalı?

Öneri 3: Sınavlara yönelik kaygı durumlarının düzenlenmesine yönelik programlar

Ergenlerin sınav kaygılarını azaltacak seminerler ve destek programları sağlanmalıdır.

Öneri 4: Ebeveynlere danışmanlık hizmetlerinin sunulması

Aileler ergenlik dönemi özellikleri ve gençlere yaklaşım konusunda danışmanlık desteği almalıdır.

Öneri 5: Bağımlılıklarla ilgili mücadele kapsamında destek

Aile içerisinde herhangi bir bağımlılığı olan varsa gerekli tedavi desteği sağlanmalıdır. Bu konuda aileler kendilerini yalnız ve çaresiz hissedebilmektedirler. Ailelerin nasıl destek alabileceği konusunda bilinçlendirme çalışmaları önemlidir.

Öneri 6: Ebeveynleri bilgilendirici yönde doküman vb. paylaşımı

Aileler için ergenlik döneminde gençlere nasıl davranılması gerektiği, ergenlik dönemi özellikleri, ergenle iletişim vb. ile ilgili kitapçıklar dağıtılmalıdır. Bu tür konularda broşürler, çeşitli dokümanlar, radyo/TV programları, sosyal medyanın kullanımı aileleri bilgilendirme kapsamında faydalı olabilir.

Öneri 7: Öğrencilerin yeteneklerinin belirlenmesine yardımcı olarak sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi

Okulların sadece akademik çalışmalara ağırlık verdiğini düşünecek olursak; çocukların ve ailelerinin bedensel ve sosyal anlamda etkinlikler yapabilecekleri fiziksel imkânların sağlanması uygun olabilir. (heykel atölyesi, spor salonu vb). Ergenlere ücretsiz olarak erişebilecekleri spor, müzik ve sosyal etkinlikler bağlamında kurslar sağlanmalıdır. Okullarda rehber öğretmenlerin kontrolünde öğrencilere yetenek tespitleri yapıp; öğrenciler yeteneklerine göre atölyelere yönlendirilmelidir (Halkoyunları, müzik korusu, vb).

Sosyal faaliyetlerin arttırılmasına yönelik bir çözüm önerisi olarak yaz döneminde okullar kurs merkezi olarak aktif hale getirilmelidir. Bunun yanı sıra, yerel toplum merkezleri sayısı artırılabilir. (eğitim merkezi, kurs merkezi vb).

Öneri 8: Dezavantajlı ailelerin belirlenerek rehberlik sağlanması

Yine akademik olarak okuldan kopan dezavantajlı ailelerin çocuklarına mesleki gelişimle ilgili eğitimlerden faydalanabilmeleri için bakanlıkla bağlantıları kurulmalı; ailelere izleyecekleri yol haritası ile ilgili rehberlik yapılması ilgili birimlerce sağlanmalıdır.

4. Özel Gereksinimli Çocuklar Konusunda Sosyal Politikalar Bağlamında Ailelere Yönelik Olarak İyi Oluşu Desteklemek için Ne Yapılabilir?

Öneri 1: Ailelere danışmanlık verilmesi

Özel gereksinimli çocuk sahibi olmak, aile için zorlayıcı süreçleri içinde barındırabilmektedir. Bu bağlamda, ailelerin psikolojik iyi oluşla ilgili destek almaları gerekir.

Öneri 2: Uygulamalı eğitimlerin düzenlenmesi

Okullarda hem çocukların gelişebileceği hem de çocuklar gelişirken velilerin de beklemeden kendini geliştirebileceği uygulamalı atölyeler kurulmalıdır. İşlikler, atölye, etkinlik odaları, uygulama alanları olmalı. Aileler okul içinde bulunduğu sürece bu imkânlardan faydalanmalı ve etkinlikler yapmalıdır.

Öneri 3: Okullarda düzenlenen faaliyetlere tüm öğretmenlerin işbirliği içinde katılım göstermesi

Okul içinde yapılacak çalışmalar sadece rehber öğretmenin çabasıyla değil, tüm öğretmenlerin işe koşmasıyla bütünlük ve paylaşım içinde fikir alışverişi yaparak planlanmalıdır.

Öneri 4: Ailelere sosyal fırsatlar yaratabilme adına çocuklarını bırakabilecekleri merkezlerin kurulması

Özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin çocuklarını bırakabilecekleri merkezler olmalı ve bu süreçte aileler dinlenmeli ya da sosyal hayata karışıp kendilerine zaman ayırabilmelidirler.

Öneri 5: Ailelere evde de destek sunulabilmesi adına birimlerin oluşturulması

Haftanın belirli günlerinde bakım hastası durumunda olan ya da farklı alanlarda gelişim geriliği yaşayan özel gereksinimli çocuklara uzman bir görevlinin gelmesi ve öğrencinin bakımının tedavisinin karşılanması sağlanabilir, veli rehabilite edilebilir.

Öneri 6: Özel eğitim yasasının oluşturulması

Özel gereksinimli bireylerle ilgili yetki, süreç ve sorumlulukların hangi kurum ve kuruluşlarda olması gerektiği özel eğitim yasası ile güvence altına alınmalıdır.

Öneri 7: Erken müdahale programları düzenlenerek tanılama ve tespit çalışmalarının yapılması

Yıllık gelişim takibi ve tanılama, raporlama süreçlerinin kayıtlı olacağı bir veri (data) sisteminin faydalı olacağı söylenebilir. Çocukların izlem, takibi ve gelişimini görmek için her okula özel eğitim ve rehberlik branşında öğretmen atanmalıdır.

5. İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Ebeveyn Eğitimleri Özellikle Farklı Demografik Özellikteki Ebeveynlere Ulaşılabilir Konusunda Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Ebeveynleri günlük yaşamda da destekleyecek hizmetlerin sunulması

Bazı ebeveynler çocuklarını bırakabilecekleri bir yer olmadığı için düzenlenen eğitimlere katılamayabilirler. Ailelerin çocuklarını bırakacağı bir bakıcı yoksa; ilgili eğitim ve destekleri alabilmeleri için çocuklara bakım odası kurulabilir. Bu konuda stajyer öğrencilerden destek alınabilir.

Öneri 2: Ailelere destekler sunulması

Özellikle dar gelirli aileler, yaşadıkları maddi problemlere odaklanarak, ebeveyn eğitimi gibi konulara zaman ayıramayabilirler. Bu ailelerin katılımını desteklemek bağlamında onları desteklemeye yönelik önlemler alınabilir. Gıda-beslenme konusunda destekler sağlanabilir.

6. Ebeveyn İyi Oluşunun Desteklenmesi Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Ebeveynlerin iyi oluşlarını destekleyici faaliyetlerin yapılması

Ebeveynlere kendi iyi oluşlarını desteklemeye yönelik eğitimler verilebilir. Bilgilendirmeye yönelik dokümanlar hazırlanarak dağıtılabilir. Ebeveynlerin kendi iyi oluşlarını desteklemeye yönelik bir şeyler yapabileceklerine yönelik farkındalık kazanmaları önemlidir.

Öneri 2: Öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik bütçe oluşturulması ve STK işbirliklerinin sağlanması

İlgili bakanlıklar tarafından özel gereksinimli çocuklarla ilgili ayrı bir bütçe kalemi oluşturulmalı ve bu kapsamda sosyal politikalar geliştirilmelidir. Bunu yanında özel gereksinimli bireylere tekerlekli sandalye vb. ihtiyaçları için ilgili dernek, vakıf, ve sivil toplum örgütlerinden de destek alınabilir. Bu bağlamda, eğitim kurumları çeşitli vakıf, dernek ve STÖ'ler ile işbirliği yapabilirler.

Öneri 4: Basın – yayın organlarının çocuğun yüksek yararını gözeterek şekilde tedbir alması

İstismara uğrayan çocukların ve ailelerinin açık isimlerinin gazetelerde ve sosyal medyada yayınlandığı görülebilmektedir. Bu durum hem çocuk hem de aile için oldukça yıpratıcı olabilmektedir. İstismara uğrayan çocukların ve ailelerinin açık kimliklerinin sosyal medyada, gazetelerde yayınlanmaması için ilgili kurumların gerekli tedbirleri alması gerekir.

7. Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Uygulanabilir ve Sürdürülebilir Hedefler Neler Olmalıdır?

Öneri 1: Çocukların gelişim izleme ve değerlendirmelerinin sistemli bir şekilde yürütülmesi

Çocukların erken çocukluktan ergenliğe kadar tüm yeterlilikleri ve bazı güçlükleriyle ilgili gelişimsel taramalardan geçerek ailelere çocukları ile ilgili düzenli portfolyo sistemi sağlanması önerilebilir.

Öneri 2: Ebeveynlerin çocukların alacakları eğitimler, kendilerinden beklentiler hakkında her eğitim-öğretim yılı başında bilgilendirilmeleri

Eğitim yılı başında okullarda ailelere, okulların genel çerçeve programı, uygulanacak eğitimler ve ailerden beklentiler konusunda eğitim verilmesi ve bunun her yıl sistematik olarak yapılması önerilebilir. Bunun yanı sıra, ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusundaki hazırbulunuşluklarını artırmak adına eğitimler verilmeli, bu eğitimler belli bir plan ve çerçeve dahilinde modüler olarak yapılandırılmalıdır.

8. Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Olarak Başka Ne Önerileriniz Olabilir?

Öneri 1: Okul – aile işbirliğini artırmaya yönelik faaliyetlere ailelerin katılım sağlanması

Okullar ailelerin de içinde olacağı bir sistemle daha işlevsel hale getirilebilir. Müze, ören yerleri, tarihi ve kültürel gezilere atölyelere dâhil edilebilirler. Ve bunun gibi okulla bağlarını güçlendirecek faaliyetler düzenlenebilir.

Öneri 2: Ebeveynlere yönelik dijital ortamdan güncel ve bilgilendirici paylaşımların yapılması

Aileler için ilgili bakanlıkların internet sayfaları ve sosyal medya hesaplarının güncel, bilgilendirici ve aktif olması sağlanmalıdır.

Öneri 3: Aile bağlarının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların planlanması

Aile içi iletişim ve aileyi bir arada tutacak, bağları güçlendirecek iyi oluş etkinliklerinin artırılması sağlanmalıdır. Okullarda bu konuda etkin katılımlar sağlanmalıdır. Yine okullarda iyi oluş sürecinin daha etkin ve daha verimli hale getirilmesi için planlamalar yapılmalıdır.

TEMA 4: İYİ OLUŞU DESTEKLEME BAĞLAMINDA ÖĞRENCİLERE YÖNELİK SAĞLIK POLİTİKALARI

Sağlık, iyi oluş bağlamında önemli bir bileşendir. Öğrencilere yönelik uygulanan sağlık politikaları iyi oluş üzerinde etkilidir. Sağlık politikaları, sağlığa yönelik belli hedeflere ulaşmak için yürütülen kararlar, planlar ve uygulamalar olarak ifade edilebilir. Öğrencilere yönelik sağlık politikaları, gelişimsel takip ve erken müdahale, öğrencinin psikolojik iyi oluşunun desteklenmesi, sağlığa ilişkin farkındalık ve bilinçli yaklaşımlar gibi uygulamalara işaret etmektedir.

1. Erken Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Gelişim takibi ve erken müdahale

Gelişim takibi doğum öncesinden başlamalı ve erken çocukluk döneminde de sürdürülmelidir. Bu konuda gerekli politikalar geliştirilmeli, gelişimsel gerilikler tespit edilerek erken müdahale programları devreye sokulmalıdır. Etkin erken müdahale programları bağlamında üniversiteler ile işbirliği yapılabilir.

Erken tanı açısından ulusal bir tarama programı olmalı, taramalar doğum öncesinde başlamalıdır. Duyuşsal ve davranışsal sorunlar açısından da tarama ve tanı programı önemlidir.

Öneri 2: Ailelerin bilinçlendirilmesi

Sağlık problemleriyle ilgili erken tanıda ve tedavide gecikmeler olmaması için aileler sağlık politikalarıyla ilgili bilgilendirilmelidir. Çocuğun sağlık sorunları anne baba tarafından iyi gözlemlenmelidir. Nitelikli gözlemlene süreci ve gerektiğinde destek alınabilecek birimler konusunda ebeveynler bilinçlendirilmelidir.

Bilinçli ebeveynlik için yurtdışında olduğu gibi “anne-baba okulları” olmalıdır. Çocukların gelişim dönemleri ile ilgili aileler bilinçlendirilmelidir. Ebeveyn davranışları çocuğun sağlığına doğrudan etki edeceği için aileler bu konuda farkındalık sahibi olmaya yönelik eğitimler almalıdır. Bunun yanı sıra, evlilik öncesi ve doğum öncesi, aile danışmanlığı altında ebeveynlere eğitimler verilebilir.

Öneri 3: Çocuk bakımından sorumlu herkesin eğitim alması için program geliştirilmesi

Çocuğa bakmakla sorumlu kişilere çocuğun sağlığının takibi ile ilgili bir eğitimler verilmeli, bilinçlendirilmeleri sağlanmalıdır. Çocuk sağlığı, dengeli beslenme, uyku düzeni vb. konularda eğitimler verilmelidir.

Bakıcı eğitimleri nitelikli çocuk bakım hizmeti açısından önemlidir. Bakıcı ve ebeveynlerin nitelikli olarak yetiştirilmesine yönelik eğitim planlamaları yapılmalı, programlar geliştirilmelidir.

Öneri 4: Çocukların ihtiyaçlarına yönelik olarak anne - babaların izin günleri ile ilgili politikaların geliştirilmesi

Doğum izni, süt izni, baba izninin ödenekli ve daha uzun olmasına yönelik politikalar geliştirilmelidir.

Öneri 5: Okullara yönelik yapılandırma ve uygulamalar

Okullarda revir, hemşire olmalı, sağlık donanımı iyileştirilmelidir. Okullarda tuvalet hijyeni denetlenmelidir. İyi oluş halini arttırmak için okullar ergonomik bir yapıya ulaştırılmalıdır.

Hizmetiçi eğitimlerle öğretmenlere ilk yardım konusunda eğitim verilmelidir. Bunun yanı sıra, psikolojik ilk yardım kapsamında eğitimler sunulmalıdır. Bunların yanı sıra aşağıdaki öneriler de sunulabilir:

- KKTC'de ilkokullarda rehberlik hizmetleri başlatılmalıdır.
- Ekran bağımlılığını önlemek için orman okulları gibi alternatifler değerlendirilebilir. İlkokullarda doğada eğitim yaygınlaşabilir. Piknik, doğa yürüyüşü vb. aktiviteler arttırılabilir. Öğretim programlarında "doğa teması" etkin bir şekilde ele alınmalıdır.
- Sağlıklı beslenme ve sağlıklı alışkanlıklar gibi konular eğitim programlarında yer almalıdır.

Öneri 6: Aile hekimliği sisteminin kurulması

Aile hekimliği sistemi KKTC'ye getirilmeli, her aile için aile hekimi belirlenmelidir.

2. Orta Çocukluk Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Bağımlılıklara yönelik uygulamalar

Okullarda madde bağımlılığı, sigara bağımlılığı, kumar bağımlılığı (Bet Ofis) hakkında farkındalık çalışmaları yapılmalıdır. Öğrencilere olumsuz örnek teşkil etmemesi açısından, okullarda öğretmenlerin sigara içme alanları öğrencilerden uzak olarak yapılandırılmalıdır. Akıl ve zekâ oyunlarına ağırlık verilerek çocuklar ekranlardan uzaklaştırılmalıdır.

Öneri 2: Sağlıklı yaşama yönelik bilinçlendirme çalışmaları

Çocuklar sağlıklı yaşam konusunda bilinçlendirilmeli, bu konuda çeşitli faaliyetler yürütülmelidir. Okul kantinlerinde sağlıklı besinlere yer verilmelidir. Meyve satılmalı, kantinlerdeki ürünler kontrol altında olmalıdır. Sağlıklı beslenme, uyku düzeni, hareket gibi konularda eğitimler verilebilir. Öğrenciler hijyen ve bilinçli su tüketimi konusunda bilinçlendirilmelidir. Bunun yanı sıra, öğrenciler bir sonraki gelişim evresi döneminin özellikleri konusunda bilgilendirilmelidir.

Çocuklar spora teşvik edilmelidir. Öğrencilere bilinçli spor alışkanlıkları kazandırılmalıdır. Öğrencilerin enerjilerini atabileceği oyun saatleri olmalıdır.

Öneri 3: Sosyal Faaliyetler

Sosyal faaliyetler önemlidir. Okullarda paylaşım günleri olmalıdır, sosyal faaliyetler ile çocukların tercihleri sağlıklı yaşama yönlendirilmelidir.

Sosyal etkinlikler bağlamında belediyelerle işbirliği yapılabilir. Belediyelerce gerçekleştirilen sosyal etkinlikler artırılabilir.

Öneri 4: Ruh sağlığı alanında uzman kişilerin okullarda görev alması

Her okulda bir ruh sağlığı çalışanı olmalıdır. Böylece psikolojik açıdan risk altındaki çocuklara erken müdahale edilebilir.

Öneri 5: Çocukların sağlık takip dosyalarının hazırlanması

Her çocuğun bir sağlık takip dosyası olmalıdır. Böylece, olası bir sağlık probleminde, çocuğun sağlık açısından geçmişi bilinerek tedavi süreci planlanması daha kolay olur.

3. Ergenlik Döneminde İyi Oluşu Desteklemek için Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Öğrencilere yönelik bilinçlendirme çalışmaları ve eğitimler

Öğrenciler ergenlik dönemi ile gelen değişiklikler konusunda bilinçlendirilmelidir. Etkin iletişim ve çatışma çözme stratejileri konusunda eğitimler verilmelidir. Özellikle yas, vefat vb. konularda problemlerle baş etme, çözüm üretme gibi konularda eğitimler artırılmalıdır.

Bunların yanı sıra, bulaşıcı hastalıklar, cinsiyet ve hijyen hakkında bilgi verilmeli, öğrencilerin yanlış kaynaklardan edineceği sağlıksız bilgilerle hareket etmelerinin önüne geçilmelidir. Cinsel sağlık, cinsel istismar, cinsel korunma eğitimlerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi önerilebilir.

Pozitif düşünme ve iyi oluşa yönelik eğitimler artırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Gençler kendileri için önemli olan değerlere ilişkin farkındalık kazanmalıdır. Kendilerini tanımaya, değerlerini keşfetmeye ve değerleri doğrultusunda çaba göstererek ilerleme yönünde desteklenmelidir.

Öneri 2: Uzman desteği

Duygu, davranış bozuklukları, şiddet eğilimi ile ilgili daha fazla destek sunulmalıdır. Kötü olarak algılanan davranışlardan dolayı öğrenciler kötü kabul edilmemeli ve kötü davranışın altında yatan davranışların ortaya çıkması için uzman destekleri artırılmalıdır.

Bunların yanı sıra, okuldan ayrılmak isteyen çocuklar uzmana yönlendirilmeli, gerekçeler tespit edilmeli, destek sunulmalıdır. Uzmanlar tarafından ergenlik dönemiyle ilgili müşavirlik eğitimi verilmelidir.

Öneri 3: Bağımlılık konusunda yapılabilecekler

Ergenlere bağımlılığın ne olduğu, bağımlılığa yönelik davranışların neler olduğu, bağımlılık türleri vb konularında eğitimler verilmelidir. Bağımlılığın zararları, bağımlılık sonrasında devletin yaptırımları, cezaları vb. konularda seminerler düzenlenmelidir.

Özellikle alkol konusunda bağımlılık sinsi bir şekilde gelişebilmektedir. Bunun nedeni, alkol tüketiminin adada bir sorun olarak algılanmamasıdır. Oysa alkol tüketiminin ne zaman bağımlılık haline geldiğinin çok farkına varılmadığından, bu durum baş edilmesi güç bir probleme dönüşme potansiyeline sahiptir.

Öncelikle gençlerde alkol sorunu olabileceği kabul edilmeli, bu konuda çözümler üretilmelidir. Alkol kullanımı aile ortamında başladığından aileler bu konuda bilinçlendirilmelidir.

Öneri 4: Ebeveyn eğitimleri

Ergenlik dönemi, sadece gençler için değil ebeveynler için de zor bir süreçtir. Ergenin değişen beklentileri, yaşama adaptasyonu, ergen benmerkezciliği konular ebeveynleri zorlamaktadır. Veliler, ergenlik özellikleri, ergenle iletişim, bağımlılıklar, sınav kaygısı gibi vb konularda bilinçlendirilmelidir.

Öneri 5: Ergenlik dönemindeki çocuklara yaklaşım ile ilgili öğretmenlerin bilinçlendirilmesi

Ergenlik dönemi öğretmenler açısından da zorlayıcı bir dönem olabilmektedir. Bu dönemde öğretmenlerin öğrencilere olumlu yaklaşım ve tutumlar konusunda bilinçlendirilmesi gereklidir.

Öneri 6: Sosyal aktivitelerin artırılması

Sosyal aktiviteler çoğaltılmalıdır. Gençlik kampları yaygınlaştırılmalı, fiziksel ve psikolojik iyi oluş eğitimi için değerlendirilmelidir.

4. Özel Gereksinimli Çocuklar Konusunda Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları Bağlamında Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Tanılama ve değerlendirme çalışmaları

Tanılama ve değerlendirmenin genişletilmesiyle ilgili yasal bir prosedür olması süreci daha etkin kılacaktır. Çocuk doğar doğmaz sağlık durumu takip edilmeli, ebeveynler de bu konuda bilinçlendirilmelidir. Erken tanı adına testlerin ücretsiz olması, tüm toplumun buna ulaşabilmesi ve erken tanı ile erken müdahale programlarının başlatılabilmesi için önemlidir. Tanı koyma ve erken müdahale süreci ile ilgili uzman sayılarının artırılması gerekir.

Öneri 2: Kaynaştırma süreci uygulamaları

Her çocuğun özel olduğu yasalastırılmalı ve kabul edilmelidir. Özürlü biriminin adının değişmesi yaklaşimsal açıdan daha uygun olacaktır.

Kaynaştırma eğitimiyle özel gereksinimli öğrenciler gruplara daha çok dahil edilmelidir. Bu çocukların psikolojik anlamda iyi oluşu açısından gruba kabul edildiklerini hissetmeleri önemlidir. Bu bağlamda, özel gereksinimli öğrencilerin çevresindeki akran grupları bilinçlendirilmelidir. Kaynaştırma eğitimi için öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmelidir. Okullarda özel gereksinimli öğrenciler için öğretmen (ana öğretmen/yardımcı öğretmen) olmalı ve sınıf sayıları arttırılmalıdır.

Öğrencilerin kendilerini geliştirebilecekleri etkinlikler, onları başarıya ulaştıracak çalışmalar yapılmalıdır. Özel gereksinimli bireyler için istihdamlar, iş imkânları, kafeteryalar, yaşam evi projeleri vb. arttırılmalıdır.

5. Eğitim Kurumlarında Fiziksel İyi Oluşun Desteklenmesi Bağlamında İhtiyaçlar Nelerdir ve Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Öğrencilere yönelik geniş alanlar

Eğitim kurumlarında aralarda öğrencilerin bir arada olacağı geniş bahçeler olması, okul bahçesinde yeşil alanlar, spor için alanlar, öğrencilerin birlikte sosyal vakit geçirebileceği alanlar olması önemlidir. Okullarda, mekânsal düzenlemeler öğrenci ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılmalı gerekirse uzman desteği alınmalıdır.

Öneri 2: Özel gereksinimli öğrenciler için okullardaki fiziki donanımın sağlanması

Özel gereksinimli öğrenciler için okullarda fiziksel alt yapı , bu öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurulacak şekilde düzenlenmelidir. Bu bağlamda uzman desteği ile yönetmelik ve prosedürler geliştirilebilir. Eğitim ortamlarının iyileştirilmesine yönelik, performans sistemi geliştirilmesi önerilebilir.

Öneri 3: Ortaokul ve liselerin ayrı olması

Ortaokul ve lise dönemi gelişim özellikleri büyük farklılıklar göstermektedir. Öğrenciler arasında fiziksel ve sosyal-duygusal özellikler açısından önemli farklılıklar olduğu için ortaokul ve liseler ayrılmalıdır.

6. Eğitim Kurumlarında Psikolojik İyi Oluşun Desteklenmesi Bağlamında İhtiyaçlar Nelerdir ve Neler Yapılabilir?

Öneri 1: Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri konularına olumlu tutum ile ilgili içeriklerin eklenmesi

Psikolojik iyi oluş için olumlu tutum, akran kabulü, öğretmenlerin farkındalığı önemlidir. Dolayısıyla bu kapsamdaki hizmet içi eğitimlere çok önem verilmelidir. Hem öğretmenler, hem de öğrenciler için pozitif düşünme ve iyi oluş kapsamında eğitimler verilmelidir.

Öneri 2: Öğretmenlere uygulamalı hizmetiçi eğitimlerin verilmesi

Teorik eğitimler tek başına alanda uygulama açısından yeterli olmamaktadır. Okullarda uygulamalara yönelik projeler ya da eğitimin içeriğine entegre edilen uygulamalı çalışmalar ve atölye çalışmaları eğitim sürecini daha nitelikli kılacaktır. Eğitimlerin uygulamaya dönüşerek, öğrencilere yansması önemlidir.

Öneri 3: Öğretmenlerin motivasyonlarını artırıcı çalışmalar yapılması

Öğretmenin psikolojik iyi oluşu, öğrencilere ve okul ortamına da yansacaktır. Bu bağlamda, öğretmenlerin iyi oluşunu desteklemeye yönelik etkinlikler yapılabilir, okul ortamını daha işbirlikçi bir ortam haline getirmeye yönelik süreç çalışmaları, olumlu okul atmosferine yönelik planlamalar ve öğretmenleri motive etmeye yönelik sistem geliştirilmesi önerilebilir.

7-Öğrencilere yönelik sağlık Politikalar Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Uygulanabilir ve Sürdürülebilir Hedefler Neler Olabilir?

Öneri 1: Sürdürülebilirlik için yasal düzenlemelerin yapılması

Sürdürülebilirlik için yasal düzenlemeler ve denetimler önemlidir. Bu bağlamda ihtiyaçlar kapsamında sürdürülebilir politikalar için yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Bunlardan bir tanesi de terapist desteğidir. Dil terapistliği, iş-uğraş terapistliği, ergoterapi devlet destekli olmalı ya da STÖ'ler tarafından desteklenmelidir.

Öneri 2: Dezavantajlı ailelere yönelik politikaların geliştirilmesi

Özellikle alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocuklara süt, gıda vb. destekler verilmesine yönelik politikalar geliştirilmeli, projeler gerçekleştirilmelidir; devlet ve sivil toplum kuruluşları bu çerçevede etkin rol üstlenmelidir.

Öneri 3: Tüm çocukların düzenli ve belirli aralıklarla doktor kontrolünden geçmesi

Eğitim kademelerindeki tüm çocukların belli aralıklarla doktor kontrolünden geçmesine yönelik bir sistem hayata geçirilmelidir.

8. Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları Bağlamında İyi Oluşu Desteklemeye Yönelik Olarak Başka Ne Önerileriniz Olabilir?

Öneri 1: İyi oluş kapsamında ülke genelinde eğitimler düzenlenmesi

Tüm yaş grupları ve ebeveynler için pozitif düşünme ve iyi oluş kapsamlı eğitimler verilmelidir.

Öneri 2: İletişim becerilerine yönelik içeriklerin müfredata eklenmesi

İletişim becerileri, çatışma çözme stratejileri, öfke yönetimi, sağlıklı yaşam, akran arabuluculuğu vb müfredata konulmalıdır.

Öneri 3: Geliştirilen önerilerin dikkate alınarak pilot okullarda uygulanmaya başlanması

Pozitif okullar projesi, öğretmen, ebeveyn eğitim süreci, öğrencilerle uygulamalar kapsamında çalışmalar ve pozitif okul ortamına yönelik süreç geliştirme çalışmaları için tüm okulun katılacağı pilot okul çalışmaları yürütülebilir. Bunun yanı sıra, bu çalıştay sonucunda ortaya çıkan önerilerin uygulanmasını yönelik pilot çalışmalar gerçekleştirilebilir. Pilot çalışmalardan çıkacak sonuçlar doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmalıdır.

ÇALIŞTAY SONUÇLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

1 Haziran 2022 tarihinde gerçekleştirilen Pozitif Okullar Çalıştayı açılış konuşmaları ile başlamıştır. Açılış konuşmalarının ardından, Pozitif Okullar Projesi-okullarda uygulamalar aşaması ürün örneklerinden kesitler sunan sergi açılışı gerçekleştirilmiştir. Daha sonra çalıştay oturumlarına geçilmiştir. Çalıştay kapsamında dört tema bağlamında 8 farklı konu tartışılması suretiyle, komite çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş teması altında, aile eğitimine yönelik politikalar geliştirilmesi, pozitif düşünme eğitimlerinin okullarda tüm eğitim kademelerinde yaygınlaştırılması, okullarda PDR hizmetleri, bakanlıklar arası işbirliği, okulların fiziki şartları, özel eğitimde fırsat eşitliği, okul-aile işbirliğine yönelik politikalar, göçmen aile ve çocuklarına yönelik çok kültürlülüğü temel alan politikalar, raporlaştırma ve mevcut durum analizlerine yönelik dönütlerin önemi, öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerileri doğrultusunda yönlendirilmesi vurgulanan başlıklar arasında olmuştur. Bunun yanı sıra, ülkede okul öncesi eğitim yaşının aşağıya çekilmesi, üç yaş ve altındaki çocukların bakım hizmetlerinden yararlanmak yerine eğitim almalarına yönelik politikaların oluşturulmasının gündeme alınması gereklilik olarak ortaya atılmıştır. Bu durum, KKTC’de 3 yaş ve altı çocukların bakım hizmetleri bağlamında değerlendirilerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na bağlı olmasından ötürü bakanlıklar arası işbirliğini gündeme getirecektir. Bunun yanı sıra, 0-3 yaş eğitim programı ihtiyacı ve personel eğitimleri gereksinimini de beraberinde getirecektir. Burada üniversitelerle iş birliği yapılmasının nitelikli bir süreç açısından önemli olduğu belirtilebilir. Eğitim Politikaları Bağlamında İyi Oluş teması altında dile getirilen bir diğer konu ise, öğretmenlere yönelik sunulan uygulamalı eğitimlerin, alınan eğitimin uygulamaya yansımaları için önemli olduğu ve uygulamalı eğitimlere ağırlık verilmesinin gerekliliği ve belgelendirilmesinin önemi yönünde olmuştur.

Eğitim Kurumlarında Uygulamalar Bağlamında İyi Oluş teması kapsamında; okulların öğrencileri gerçek hayata hazırlayacak deneyimler sunması, tüm eğitim düzeylerine yönelik pozitif düşünme, sosyal beceri edinimi ve etkin iletişim becerilerine yönelik eğitimler, öğretmen iyi oluşunun desteklenmesinin ve göz ardı edilmemesinin önemi, TKY birimlerinin oluşturulması, Hayat Boyu Öğrenme biriminin kurulması, okullarda demokratik ortamın geliştirilmesine yönelik faaliyetler, okul-ebeveyn işbirliğini arttıracak faaliyetlere ağırlık verilmesi, okulların fiziki donanımlarına yönelik iyileştirme çalışmaları, raporlama çalışmalarının önemi, öğrencilerin çevre ile etkileşimlerinin artırılması-okullarda yaşam alanlarının genişletilmesine yönelik çalışmalar, disiplin yönetmeliğinin güncellenmesi, erken müdahale programı uygulamalarının önemi, ebeveyn-öğretmen işbirliğine yönelik faaliyetler ve aile katılımının desteklenmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Üzerinde durulan bir diğer konu ise, özel eğitim konusunda öğretmenlerin anlayabileceği nitelikte öğrencilere konulan tanılarını açıklayan bir el kitabının geliştirilmesi olmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilecek bir çalışma, multidisipliner bir çalışmayı da beraberinde getirecektir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bağlamında İyi Oluş komitesinde; gelişim takibi-erken müdahale bağlamında ebeveyn- öğretmen işbirliği ve aile eğitimlerine yönelik çalışmalar, ebeveynlere danışmanlık hizmetlerinin sunulması, bağımlılıklarla mücadele kapsamında destek ve bilgilendirme çalışmaları, dezavantajlı ailelerin belirlenerek rehberlik sağlanması, uygulamalı atölyeler, ailelerin kendi sosyal gereksinimlerini karşılayabilmeleri için özel gereksinimli çocuklarını birkaç saatliğine bırakabilecekleri merkezler, ev destek birimlerinin oluşturulması, basın-yayın organlarının çocuğun yüksek yararını gözeterek şekilde tedbirler alması, özel eğitim yasasının hazırlanması ve aile bağlarının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların planlanması, ön plana çıkan konu başlıkları arasında olmuştur. Ailelerin toplumun yapı taşları olduğu gerçeğinden hareketle, yapılacak eğitim ve müdahalelerin aile katılımı ve desteği ile birlikte mümkün olan en üst düzeyde verimi mümkün kılacağı göz önünde bulundurulmalı, yapılacak çalışmalarda aile bileşeni göz önünde bulundurulmalıdır.

İyi Oluşu Destekleme Bağlamında Öğrencilere Yönelik Sağlık Politikaları teması altında; gelişim takibi ve erken müdahale çerçevesinde planlamalar, ailelerin ve çocuk bakımı alanında çalışanların bilinçlendirilmesi kapsamında çalışmalar, aile hekimliği sisteminin hayata geçirilmesinin sunabileceği katkılar, sağlık kapsamında öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler, bağımlılıkları önleme konusunda çalışmalar yürütülmesi, öğrencilerin gelişim dönemlerinin özellikleri ve çocuklara bu çerçevede yaklaşım konusunda öğretmen ve ebeveynler için bilinçlendirme çalışmaları, özel gereksinimli öğrencilerin yaşama katılımına yönelik istihdamlar, yaşamevleri vb gibi projelerin arttırılması, okullarda özel gereksinimli öğrencilere yönelik fiziksel düzenlemeler ve gerekli donanımın sağlanması, ortaokul ve liselerin ayrı mekanlarda olması, sürdürülebilir politikalar için yasal düzenlemelerin önemi, tüm çocukların belli aralıklarla doktor kontrolünden geçirilmesi ve iyi oluş sürecine yönelik pilot uygulamalar ve yaygınlaştırma çalışmaları vurgulanmıştır. Çalıştayda vurgulanan konu başlıkları değerlendirildiğinde, kurumlar arası işbirlikleri, üniversiteler, STK'lar ve belediyeler ile yapılabilecek iş birliklerinin önemli kazanımları beraberinde getireceği ifade edilebilir.

POZİTİF OKULLAR ÇALIŞTAYI KATILIMCI LİSTESİ

AD-SOYAD**KURUM**

Prof. Dr. Çağla Gür	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Uzm. Başak Eser	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Uzm.Psk. Şahin Karasalih	Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu
Uzm.Psk. Süreyya Geylan Gürdal	MEB Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi
Yrd. Doç. Dr. Sarem Özdemir	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Yrd. Doç.Dr. Şerife Özbiler	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Doç.Dr. Mukaddes Sakallı Demirok	Yakın Doğu Üniversitesi
Prof. Dr. Fatoş Silman	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Doç.Dr. Halil Kamışlı	Uluslararası Final Üniversitesi
Yrd. Doç.Dr. Gül Kahveci	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Işık Gürşimşek	Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Başak Bağlama Yücesoy	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cahit Nuri	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Dr. Pelin Ünal Varış	Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği
Uzm. Çisem Koze Uçaner	MEB Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi
Ağit Işık	MEB Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi
Gül Nihal Sarı	MEB Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi
Firuzan İtimat	MEB Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi
Uzm. Uğurcan Taşdelen	Uluslararası Final Üniversitesi
Yonca Karaca	MEB Talim ve Terbiye Dairesi
Zehra Güçlühan	Esentepe Ortaokulu Okul Müdürü
Tolga Küçükler	Mormenekşe İlkokulu Okul Müdürü
Yasemin Şenol	MEB İlköğretim Dairesi
Uzm. Simge Ünal	Başbakanlık Uyuşturucu İle Mücadele Komisyonu
Meltem Adalı	Haydarpaşa Ticaret Lisesi Okul Müdürü
Besime Hızal	Atatürk Meslek Lisesi
Nazife Uçar	MEB Denetleme, Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu
Ziya Toyer	MEB Denetleme, Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu
Safiye Taçoy	Başbakanlık Uyuşturucu İle Mücadele Komisyonu
Bülent Ecevit Bereketli	Polatpaşa Lisesi
Sena Ergül Çıtlak	TED Kuzey Kıbrıs Koleji
Gözde Demirkaya Taşkentli	Vadili İnönü İlkokulu
Meryem Şahin	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Öğrencisi

POZİTİF OKULLAR ÇALIŞTAYI KATILIMCI LİSTESİ

AD-SOYAD**KURUM**

Vuslat Özmen	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Öğrencisi
Semih İter	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Öğrencisi
İpek Sönmezkale	Karpaz Meslek Lisesi
Gülay Aksoy	Gazimağusa Türk Maarif Koleji
Ayşe Soykara Gülseven	Şht.Ertuğrul İlkokulu
Dr. Hediye Sucuoğlu Öztoprak	Necati Taşkın İlkokulu
Musa Karabudaklı	Karpaz Meslek Lisesi
Mehmet Zengin	Polatpaşa Lisesi
Melehat Işinsu Yerel	Sosyal Hizmetler Dairesi
Tuğba Genç	Canbulat Özgürlük Ortaokulu
Uzm. Nilgün Tekyaparak	Başbakanlık Uyuşturucu İle Mücadele Komisyonu
Nilüfer Gülşen	Gazimağusa Türk Maarif Koleji
Rasiha Yerel Aroğlu	Şht. Hasan Cafer İlkokulu
Bahar Genç	Gazimağusa Meslek Lisesi
Erdem Şenol	MEB İlköğretim Dairesi
Dilber Sultanoğlu	Fazıl Plümer Anaokulu
İkbal Uslu	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Öğrencisi
Behiye Yıldız	Kumyalı İlkokulu
Uzm. Akile Tunçelli	Sosyal Hizmetler Dairesi
Şerife Erüreten	Lefkoşa Türk Lisesi
Arzu Özatça	Hala Sultan İlahiyat Koleji
Utku Kızıldağ	Lefkoşa Türk Lisesi
Yüksel Sinar	Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi
Ayten Özkurtuluş Beşoğlu	Gönyeli Fazıl Plümer Anaokulu
Esmâ İnci	Yeşilyurt Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu Sorumlusu
İlker Koyuncu	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Öğrencisi

ÇALIŞTAYDAN KARELER

ÇALIŞTAY AÇILIŞ KONUŞMALARINDAN

ÇALIŞTAYIN GERÇEKLEŞMESİNDE KATKI KOYANLAR

POZİTİF OKULLAR SERGİSİ

